

Biuletyn Prawa Karnego nr 10/12

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Zmiany w prawie

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

6. Przegląd książek i czasopism

W dziale tym anonsowane są nowe publikacje z zakresu prawa karnego.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

dr Michał Hudzik
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego;
Izba Karne Sąd Najwyższy
astkmh@sn.pl

Spis treści

1. Orzecnictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa	5
1.1. Uchwały i postanowienia – KZP.....	5
1.1.1. Zakres utraty mocy poprzedniego wyroku łącznego z chwilą wydania nowego wyroku łącznego.	5
1.1.2. Granice kary łącznej grzywny wymierzanej w wyroku łącznym.	5
1.1.3. Formalny charakter przestępstwa określonego w art. 90 Prawa budowlanego.	6
1.1.4. Pojęcie włamania w kwalifikowanym przestępstwie kradzieży (art. 279 § 1 k.k.)	6
1.1.5. Strona podmiotowa przestępstwa określonego w art. 196 k.k.	6
1.1.6. Dopuszczalność wniesienia zażalenia na decyzję prokuratora o zatrzymaniu podejrzanego.....	7
1.1.7. Właściwość organu orzekającego w przedmiocie umorzenia kwoty pieniężnej z tytułu środka karnego przepadku korzyści majątkowej.....	7
1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych.....	8
1.2.1. Właściwość funkcjonalna sądu w toku wykonania kary.	8
1.2.2. Odtworzenie akt na potrzeby postępowania prowadzonego na podstawie ustawy lutowej.	9
1.2.3. Sposób formułowania zarzutów kasacji.....	10
1.2.4. Możliwość skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. w sytuacji, gdy poprzednie skazanie uległo zatarciu.....	11
1.2.5. Przestępstwo kradzieży energii elektrycznej.....	16
1.2.6. Zagadnienie dopuszczalności wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania przeprowadzonego na podstawie ustawy lutowej.	17
1.2.7. Przestanki odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.	18
1.2.8. Przestanki odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.....	21
1.3. Orzecnictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego	32
1.4. Zagadnienia prawne	32
1.4.1. Wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie, sygn. akt I KZP 18/12	32
1.4.2. Wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie, sygn. akt I KZP 19/12.....	33
1.4.3. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Tarnowie, sygn. akt I KZP 20/12.....	33
1.4.4. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, sygn. akt I KZP 21/12	33
1.4.5. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt I KZP 22/12	33
1.4.6. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Lublinie, sygn. akt I KZP 23/12.....	33
1.4.7. Wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie, sygn. akt I KZP 24/12	34

2.	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego	34
2.1.	Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.....	34
2.1.1.	<i>Roczny okres przedawnienia dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia od Skarbu Państwa w przypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania (SK 18/10).....</i>	34
2.1.2.	<i>Odpowiedzialność karna za prowadzenie robót budowlanych bez wymaganego zezwolenia oraz bez wymaganego zgłoszenia (P 27/11, połączona z P 1/12 i P 2/12)</i>	35
2.2.	Wokanda Trybunału Konstytucyjnego.....	36
2.2.1.	<i>Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)</i>	36
2.2.2.	<i>Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)</i>	36
2.2.3.	<i>Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)</i>	36
2.2.4.	<i>Stosowanie środków przymusu bezpośredniego oraz użycie broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej (K 11/12)</i>	39
2.2.5.	<i>Konstytucyjność zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji adwokackiej (K 6/12).....</i>	39
2.2.6.	<i>Warunki i sposób użycia środków przymusu wobec nieletnich (K 3/12)</i>	39
2.2.7.	<i>Odpowiedzialność karna funkcjonariusza publicznego (P 37/12)</i>	40
2.2.8.	<i>Zarządzenie przez sąd obligatoryjnego wykonania kary warunkowo zawieszanej; przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub małoletniej (P 34/12)</i>	40
2.2.9.	<i>Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12).....</i>	40
2.2.10.	<i>Obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego przez osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne (P 30/12)</i>	40
2.2.11.	<i>Brak definicji pojęcia „stan pod wpływem środka odurzającego” (P 16/12)</i>	41
2.2.12.	<i>Związanie sądu, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego (P 14/12)</i>	41
2.2.13.	<i>Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)</i>	41
2.2.14.	<i>Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12).....</i>	41
2.2.15.	<i>Zaskarżenie postanowienia w sprawie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (SK 33/12)</i>	41
2.2.16.	<i>Zasady ustanawiania kuratora celem wykonywania praw małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem (SK 5/12)</i>	42
2.2.17.	<i>Brak określenia maksymalnego okresu trwania tymczasowego aresztowania w postępowaniu karnym (art. 263 § 7 k.p.k.) (SK 3/12)</i>	42
2.2.18.	<i>Prawo do obrony; możliwość zastrzeżenia obecności zatrzymującego podczas bezpośredniej rozmowy zatrzymanego z adwokatem (art. 245 § 1 k.p.k.) (K 37/11)</i>	42
2.2.19.	<i>Prawo do obrony; odmowa wyznaczenia obrońcy z urzędu; brak możliwości bezpośredniego zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu (art. 81 § 1, art. 78 § 2 k.p.k.) (K 30/11).....</i>	42
2.2.20.	<i>Zasady porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (art. 73 § 2 i 3 k.p.k.) (K 25/11)</i>	43

2.2.21.	<i>Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)</i>	43
2.2.22.	<i>Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)</i>	44
2.2.23.	<i>Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)</i>	44
2.2.24.	<i>Odpowiedzialność karna i wykroczeniowa za ten sam czyn (art. 10 § 1 k.w.) (P 23/11)</i>	44
2.2.25.	<i>Obrót instrumentami finansowymi (P 11/11)</i>	44
2.2.26.	<i>Obowiązek oskarżonego poddania się badaniom; zastosowanie środków przymusu, asysta przy badaniu (U 2/11)</i>	45
2.2.27.	<i>Działanie na szkodę spółki, nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege (art. 585 § 1 k.s.h.) (SK 19/11)</i>	45
2.2.28.	<i>Tymczasowe aresztowanie; przedłużenie stosowania tego środka; zasady zawiadamiania obrońcy osoby, wobec której ma być zastosowane tymczasowe aresztowanie o terminie przesłuchania tej osoby (art. 249 § 3 i 5 k.p.k.) (SK 10/11)</i>	45
2.2.29.	<i>Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności (K 22/10)</i>	45
2.2.30.	<i>Przywrócenie terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia (K 18/10)</i>	46
2.2.31.	<i>Prawo lotnicze, kara grzywny, nullum crimen sine lege (P 43/10)</i>	46
2.2.32.	<i>Wykroczenia; zasady zmiany grzywny na pracę społecznie użyteczną (art. 25 § 1 i 2 k.w.) (P 16/10)</i>	46
2.2.33.	<i>Brak możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wnioski o wznowienie postępowania (art. 547 § 1 k.p.k.) (SK 23/10)</i>	46
3.	Zmiany w prawie	47
5.	Informacja międzynarodowa	48
5.1.	Rada Europy.....	48
5.1.1.	Orzecnictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	48
6.	Przegląd książek i czasopism	52
6.1.	Przegląd książek	52
6.2.	Przegląd czasopism	52

1. Orzecnictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

1.1.1. Zakres utraty mocy poprzedniego wyroku łącznego z chwilą wydania nowego wyroku łącznego.

przepisy: art. 575 § 1 k.p.k., art. 572 k.p.k., art. 85 k.k.

hasła: Wyrok łączny

Uchwała składu siedmiu sędziów z 29 października 2012 r., I KZP 15/12

Teza:

Użyte w art. 575 § 1 k.p.k. wyrażenie „wyrok łączny traci moc” oznacza, że z chwilą wydania nowego wyroku łącznego tracą moc zawarte w poprzednim wyroku łącznym te jego rozstrzygnięcia o połączeniu kar lub środków karnych, bądź o umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., które objęte zostały nowym wyrokiem łącznym, wydanym w związku z powstałą po wydaniu pierwszego wyroku łącznego potrzebą, wynikającą z przesłanek prawnomaterialnych, określonych w art. 85 k.k.

Uzasadnienie dostępne na stronie internetowej Sądu Najwyższego:
http://www.sn.pl/Sprawy/SiteAssets/Lists/Zagadnienia_prawne/EditForm/I-KZP-0015_12.pdf

1.1.2. Granice kary łącznej grzywny wymierzonej w wyroku łącznym.

przepisy: art. 86 § 1 i 2 k.k., art. 39 § 1 k.k.s.

hasła: Wyrok łączny; Kara łączna

Uchwała składu siedmiu sędziów z 29 października 2012 r., I KZP 17/12

Teza:

W wyroku łącznym granice kary łącznej grzywny wymierzonej w stawkach dziennych, o których mowa w art. 86 § 1 k.k. i art. 39 § 1 k.k.s., wyznaczane są wyłącznie przez kryterium liczby stawek dziennych. Wysokość na nowo określonej stawki dziennej nie może jednak przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 k.k.).

Uzasadnienie dostępne na stronie internetowej Sądu Najwyższego:
http://www.sn.pl/Sprawy/SiteAssets/Lists/Zagadnienia_prawne/EditForm/I-KZP-0017_12.pdf

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.1.3. Formalny charakter przestępstwa określonego w art. 90 Prawa budowlanego.

przepisy: art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane
hasła: Pozakodeksowe przepisy karne

Postanowienie z 29 października 2012 r., I KZP 10/12

Teza:

Przestępstwo określone w art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (jedn.tekst: Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 ze zm.), w części odsyłającej do unormowań art. 48, art. 49b i art. 50 ust. 1 pkt. 1 tej ustawy, jest przestępstwem formalnym; odpowiedzialność na jego podstawie ponosi także ten, kto wykonuje (lub wykonał) roboty budowlane bez ostatecznej decyzji pozwalającej na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu, oraz także ten, kto wykonuje (lub wykonał) zgłoszone roboty przed upływem terminu przewidzianego na decyzję o wniesieniu w tym przedmiocie sprzeciwu.

Uzasadnienie dostępne na stronie internetowej Sądu Najwyższego:
http://www.sn.pl/Sprawy/SiteAssets/Lists/Zagadnienia_prawne/EditForm/I-KZP-0010_12.pdf

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.1.4. Pojęcie włamania w kwalifikowanym przestępstwie kradzieży (art. 279 § 1 k.k.)

przepisy: art. 279 § 1 k.k.
hasła: Kradzież z włamaniem

Postanowienie z 29 października 2012 r., I KZP 11/12

Teza:

Nie stanowi kradzieży z włamaniem takie zachowanie sprawcy, który kradnie cudzą rzecz ruchomą, uniemożliwiając zadziałanie zabezpieczenia tejże rzeczy.

Uzasadnienie dostępne na stronie internetowej Sądu Najwyższego:
http://www.sn.pl/Sprawy/SiteAssets/Lists/Zagadnienia_prawne/EditForm/I-KZP-0010_12.pdf

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.1.5. Strona podmiotowa przestępstwa określonego w art. 196 k.k.

przepisy: art. 196 k.k.
hasła: Przestępstwa pko wolności sumienia i wyznania

Uchwała z 29 października 2012 r., I KZP 12/12

Teza:

Przestępstwo określone w art. 196 k.k. popełnia ten, kto swoim zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym obejmuje wszystkie znamiona tego występku.

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

1.2.1 Właściwość funkcjonalna sądu w toku wykonania kary.

przepisy: art. 3 § 1 k.k.w.

hasła: Postępowanie wykonawcze

Postanowienie z dnia 29 sierpnia 2012 r., II KK 211/12

Teza:

Zgodnie z art. 3 § 1 k.k.w., regulującym właściwość funkcjonalną sądu w toku wykonania kary, w sprawach zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary wobec skazanego pozostającego pod dozorem właściwy jest od dnia 1 stycznia 2012 r. sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, a więc zależnie od właściwości rzeczowej sąd rejonowy lub sąd okręgowy; naruszenie tej reguły, polegające na rozpoznaniu sprawy w tej kwestii przez sąd rejonowy, mimo że właściwym był sąd okręgowy, stanowi uchybienie przewidziane w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

Z uzasadnienia:

„Według treści obowiązującego do dnia 1 stycznia 2012 r. art. 178 § 1 k.k.w., w sprawie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary w stosunku do osoby skazanej przez sąd powszechny pozostającej pod dozorem właściwy był sąd rejonowy, w którego okręgu dozór był lub miał być wykonywany. Rozwiązania tego w znowelizowanym art. 178 § 1 k.k., który z mocy ustawy z 16 września 2011 r. (Dz. U. Nr 240, poz. 1431) wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2012 r., nie powtórzono. Oznacza to, że od tej daty kwestię właściwości funkcjonalnej sądu w zakresie orzekania w przedmiocie wykonania orzeczeń i warunkowego zawieszenia wykonania kary określa art. 3 § 1 k.k.w., statuujący zasadę, że sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, jest właściwy również w postępowaniu dotyczącym wykonania tego orzeczenia.

Jakkolwiek nowela z 16 września 2011 r. nie zawiera przepisów intertemporalnych normujących postępowania wykonawcze w sprawach będących w toku i niezakończonych do 1 stycznia 2012 r., to jednak w oparciu o treść art. 10 ust. 1 tej noweli („Przepisu w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się również przy wykonywaniu orzeczeń, które stały się wykonalne przed dniem jej wejścia w życie”) wolno przyjąć, że ustawodawca wskazał tu na zasadę, według której nowe prawo karne wykonawcze, regulujące ostatnią fazę postępowania karnego sensu largo, „chwyta w locie” sprawy będące w toku w chwili jego wejścia w życie. Ten punkt widzenia znajduje silne wsparcie w treści art. 10 ust. 2 noweli, przewidującym wyjątek od reguły stosowania ustawy nowej; przepis ten mówi, że w sprawach zakończonych prawomocnym orzeczeniem, w których grzywna, należności sądowe lub pieniężna kara porządkowa nie zostały wykonane, do wykonania orzeczenia w tym zakresie stosuje się przepisy dotychczasowe.

W podsumowaniu należało zatem stwierdzić: zgodnie z art. 3 § 1 k.k.w., regulującym właściwość funkcjonalną sądu w toku wykonania kary, w sprawach zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary wobec skazanego pozostającego pod dozorem właściwy jest od dnia 1 stycznia 2012 r. sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, a więc zależnie od właściwości rzeczowej sąd rejonowy lub sąd okręgowy; naruszenie tej reguły, polegające na rozpoznaniu sprawy w tej kwestii przez sąd rejonowy, mimo że właściwym był sąd okręgowy, stanowi uchybienie przewidziane w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, trzeba odnotować: skoro w pierwszej instancji wyrok w stosunku do Andrzeja P. wydał Sąd Okręgowy w P, to i ten sąd był w dniu 16 stycznia 2012 r. właściwy funkcjonalnie do orzekania w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności. Fakt pozostawiania skazanego pod dozorem nie miał już w tym czasie tu nic do rzeczy.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.2. Odtworzenie akt na potrzeby postępowania prowadzonego na podstawie ustawy lutowej.

przepisy: art. 161 k.p.k.; art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

hasła: Odtworzenie akt

Postanowienie z dnia 20 września 2012 r., II KK 220/12

Teza:

1. Z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 1991 r. Nr 34, poz. 149 ze zm.) wynika, że „Sąd orzeka na posiedzeniu na podstawie akt postępowania organu, który wydał orzeczenie, a w miarę potrzeby przeprowadza dalsze postępowanie dowodowe”. Treść tego przepisu jest jednoznaczna i nie pozostawia wątpliwości, że w wypadku zniszczenia akt niezbędne do rozpoznania wniosku o uznanie za nieważne orzeczenia jest odtworzenie akt sprawy, w której orzeczenie zostało wydane. Takie odtworzenie akt przeprowadza się na podstawie art. 161 k.p.k.

2. Postępowania o odtworzenie akt nie może zastąpić zebranie w toku postępowania o uznanie za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność niepodległościową szeregu dokumentów związanych ze sprawą.

Z uzasadnienia:

„W dniu 2 lipca 2008 r. Anna K., córka skazanego Stanisława K., złożyła wniosek o uznanie za nieważny wyroku Sądu Wojewódzkiego w W. z dnia 4 stycznia 1961 r., sygn. akt (...), skazującego jej ojca za popełnienie przestępstwa z art. 1 § 3 lit. „a” dekretu z dnia 4 marca 1953 r. o wzmożeniu ochrony własności społecznej (Dz. U. nr 17, poz. 68) oraz przestępstwa z art. 293 k.k. w zw. z art. 290 § 1 k.k., na karę łączną 6 lat więzienia oraz 50.000 zł grzywny z zamianą w razie nieściągalności na dalsze 2 lata więzienia oraz utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat. Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 19 sierpnia 1961 r., sygn. akt (...), utrzymał w mocy powyższy wyrok wobec Stanisława K. Karę wnioskodawca odbył w całości.

Postanowieniem z dnia 3 listopada 2010 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w W. oddalił wniosek Anny K. ustalając, że kwestionowane orzeczenie nie zapadło z powodu działalności niepodległościowej skazanego.

W wyniku rozpoznania zażalenia wnioskodawczyni Sąd Apelacyjny w W., postanowieniem z dnia 24 lutego 2011 r., sygn. akt (...), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od tego orzeczenia na korzyść wnioskodawczyni wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich. Podniósł on „rażące naruszenie art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność

prawa materialnego, a mianowicie obrazy przepisu art. 53, art. 54, art. 58, art. 60 § 1-2 i 4 oraz art. 69 § 1 k.k.

Z uzasadnienia:

„W kasacji wniesionej przez obrońcę D.W. całkowicie instrumentalnie postawiony został, w punkcie II. jej części wstępnej, zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 53 § 1 i 2 k.k., art. 54 § 1 k.k. i art. 69 § 1 i 2 k.k. Taka konstrukcja zarzutu służy ominięciu zakazu wyrażonego w art. 523 § 1 zdanie ostatnie k.p.k., gdyż w istocie, niejako pod pretekstem zarzutu dopuszczalnego, obrońca podaje okoliczności, które mogłyby mieć znaczenie tylko wówczas, gdyby sąd kasacyjny miał prawo, tak jak sąd odwoławczy, rozpoznawać zarzut rażącej niewspółmierności kary. Raz jeszcze powtórzyć zatem należy wielokrotnie wyrażany przez Sąd Najwyższy pogląd, iż niedopuszczalne jest instrumentalne omijanie ograniczenia zawartego w art. 523 in fine k.p.k. w drodze formułowania zarzutu rzekomego rażącego naruszenia prawa materialnego, a mianowicie obrazy przepisu art. 53, art. 54, art. 58, art. 60 § 1-2 i 4 oraz art. 69 § 1 k.k. Zarzut obrazy prawa materialnego może być bowiem zasadny tylko wówczas, gdy dotyczy zastosowania lub niezastosowania przepisu zobowiązującego sąd do jego bezwzględneho respektowania. Jeżeli natomiast w ustawie przewidziane jest tylko fakultatywne zastosowanie określonego przepisu prawa materialnego, zależne od ocen dokonanych przez sąd w odniesieniu do konkretnego sprawcy, to przez jego niezastosowanie sąd nie dopuszcza się obrazy prawa. Niezależnie zatem od tego, czy Sąd Najwyższy podzielałby, czy też nie, oceny wyrażone w uzasadnieniach wyroków, odpowiednio : przez Sąd ad quem na k. 9 in fine – 10, a przez Sąd a quo na k. 16, przy zarzucie tak skonstruowanym, jak w kasacji wniesionej w niniejszej sprawie, sąd kasacyjny zobowiązany jest uznać go za wręcz niedopuszczalny w rozumieniu ustawy.”

1.2.4. Możliwość skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 4 k.k. w sytuacji, gdy poprzednie skazanie uległo zatarciu.

przepisy: art. 178a § 4 k.k.; art. 108 k.k.

hasła: Przestępstwa pko bezpieczeństwu w komunikacji – prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości; Zatarcie skazania

Postanowienie z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12

Teza:

1. Odpowiedzialność na podstawie art. 178a § 4 k.k. – ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., sprawca czynu z art. 178a § 1 k.k. ponosi do momentu zatarcia wcześniejszego skazania w myśl zasad ogólnych, określonych przepisami rozdziału XII kodeksu karnego.

2. Fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie unormowania art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie wymienionego unormowania art. 178a § 4 k.k. zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mecha-

nicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn z art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu

Z uzasadnienia:

„(...) wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył kasacją, wniesioną na niekorzyść Stanisława O., Prokurator Generalny. Postawił on w skardze zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, tj. art. 108 k.k. i art. 178a § 4 k.k. polegające na zmianie wyroku sądu pierwszej instancji poprzez wyeliminowanie z opisu czynu sformułowania „przy czym był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 października 2005 r., sygn. akt (...)”, wyeliminowanie z podstawy skazania art. 178a § 4 k.k. i wskazanie jako podstawy wymiaru kary art. 178a § 1 k.k., wskutek wyrażenia błędnego poglądu, iż w dacie orzekania przez sąd odwoławczy nastąpiło zatarcie skazania w sprawie (...) Sądu Rejonowego w S., co spowodowało dekompletację znamion przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. popełnionego przed zatarciem skazania, podczas gdy zatarcie tego skazania nie nastąpiło, ponieważ ponowne popełnienie przestępstwa przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania powoduje, że dopuszczalne jest tylko zatarcie wszystkich skazań a nadto nawet zatarcie – w chwili orzekania, skazania za wcześniej popełnione przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, nie powoduje dekompletacji znamion czynu zabronionego określonego w art. 178a § 4 k.k., popełnionego przed zatarciem skazania”. Na tej podstawie autor kasacji wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozważany zarzut kasacji okazał się niezasadny.

Okoliczności będące podstawą czynionych w sprawie ustaleń oraz ocen prawnych są niesporne. Sprowadzają się one do stwierdzenia, że Stanisław O. – skazany prawomocnym wyrokiem z dnia 19 października 2005 r. za czyn określony w art. 178a § 1 k.k. na karę grzywny – karę tę (wraz ze środkami karnymi) wykonał w dniu 8 lutego 2006 r., a co za tym idzie, że do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa oraz do wyrokowania w jego przedmiocie przez Sąd meriti doszło przed upływem okresu 5 lat liczonego od wskazanej daty, okres ten natomiast upłynął, gdy orzekł Sąd odwoławczy.

Na podstawie tych faktów Sąd Okręgowy stwierdził, że z dniem 8 lutego 2011 r. wcześniejsze skazanie Stanisława O. uległo – zgodnie z art. 107 § 4 i § 6 k.k. – zatarciu z mocy prawa, a wobec tego uznał, że skoro z tą chwilą skazanie uważa się za niebyłe, jak stanowi art. 106 k.k., to w dacie wyrokowania w drugiej instancji „odpadło znamię z art. 178a § 4 k.k. wcześniejszego prawomocnego skazania oskarżonego za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości”, co uzasadnia „przypisanie jedynie występku w formie podstawowej z art. 178a § 1 k.k.”

Kontestując to stanowisko, Prokurator Generalny czyni to niejako dwutorowo. Z jednej strony podnosi, że omawiane skazanie Stanisława O. nie uległo zatarciu, a błędne w tym zakresie ustalenie Sądu Okręgowego wynikało z pominięcia treści art. 108 k.k. Z drugiej natomiast strony wywodzi, że nawet uznanie, iż doszło do zatarcia omawianego skazania w dacie wydania prawomocnego orzeczenia (jak np. w sytuacji, gdy podstawę zatarcia stanowi art. 76 k.k.), i tak nie prowadzi do dekompletacji znamion przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., ponieważ przepisy kodeksu karnego nie stwarzają żadnej podstawy normatywnej, aby instytucja zatarcia skazania i jej skutki w postaci uznania skazania za niebyłe eliminowała znamiona czynów zabronionych popełnionych przed zatarciem skazania. Wywodząc w ten sposób, autor kasacji powołuje się na treść orzeczeń Sądu Naj-

wyższego, zwłaszcza postanowienia z dnia 28 października 2009 r., I KZP 24/09, OSNKW 2009, z. 12, poz. 105, w którym ów pogląd wyrażono co do czynu z art. 244 k.k., polegającego na niestosowaniu się przez sprawcę do orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Na tym tle przekonuje, że poglądy te „mogą mieć odpowiednie zastosowanie do art. 178a § 4 k.k.”

Przedstawiony sposób argumentowania obliuguje do rozważenia, w pierwszej kolejności, zasadności zarzutu kasacji w drugim z przedstawionych nurtów. Przyznanie bowiem skarżącemu racji, że w żadnej sytuacji związanej z upływem okresu niezbędnego do zatarcia skazania za wcześniej popełnione przestępstwo, nie dochodzi do zdekompletowania znamion czynu określonego w art. 178a § 4 k.k., eliminowałoby wszak całkiem potrzebę analizowania zarzutu kasacyjnego w dalszej (pierwszej) jego części.

Stanowisko to, we wskazanym zakresie, jawi się jednak jako niestuszne. Nie ma bowiem podstaw, jak chce skarżący, by skutki prawne zatarcia skazania obejmującego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, mające znaczenie dla oceny zaistnienia przestępstwa z art. 244 k.k., odnosić do wszystkich warunków odpowiedzialności sprawcy, ujętych w przepisie art. 178a § 4 k.k. Należy przypomnieć, że w myśl tego unormowania przewidzianą w nim karę ponosi ten sprawca czynu określonego w art. 178a § 1 k.k., który był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego albo za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 lub art. 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, i ten sprawca, który wymienionego czynu z art. 178a § 1 k.k. dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo. Jak więc widać – choćby bez głębszej refleksji, której w rozpoznawanej skardze zabrakło – między znamieniem złamania przez sprawcę orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych (ocenianego, w zależności od okoliczności, na płaszczyźnie art. 244 k.k. albo art. 178a § 4 k.k.) a warunkiem – najkrócej mówiąc – powtórnego prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (także gdy sprawca, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem tego środka, popełnił wcześniej jedno z przestępstw wymienionych w art. 178a § 4 k.k.) nie sposób postawić prosty znak równości, również z punktu widzenia istoty zatarcia skazania i charakteru wynikających zeń skutków.

Rozważając powyższe, w pierwszej kolejności należy odwołać się do wywodów postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 22/11, OSNKW 2012, z. 1, poz. 6 – w kasacji pominiętego zapewne dlatego, że zapadło ono kilka dni przed wniesieniem tej skargi. Z jego konkluzji jasno wynika m.in. to, że dyspozycja przepisu art. 178a § 4 k.k. zawiera dwa różniące się rozwiązania normatywne: z jednej strony instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary (specyficzna recydywa w zakresie przestępstw komunikacyjnych), z drugiej zaś kwalifikowany typ czynu zabronionego (popełnienie opisanego w nim czynu w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w związku ze skazaniem za przestępstwo). Orzekający skład Sądu Najwyższego w pełni podziela zawartą w tym postanowieniu argumentację i odsyła do niej w tym miejscu, nie widząc potrzeby jej powtarzania – tym bardziej, że przytaczane zapatrywanie zostało wyrażone również w postanowieniu SN z dnia 18 stycznia 2012 r., IV KK 302/11, oraz podtrzymane w postanowieniu SN z dnia 3 lipca 2012 r., IV KK 39/12 (oba niepubl.). Dla uwypuklenia wagi właściwej oceny niejednorodnego charakteru unormowania art. 178a § 4 k.k., za celowe natomiast wypada uznać podkreślenie, że okoliczność wskazana w pierwszej jego części, istotna w niniejszej sprawie, została obleczone w typowy niemal kształt przepisu ujmującego fakt powrotności do przestępstwa (stanowiącej podstawę obostrzenia kary), tyle że nieograniczonej szczegółowo wyznaczonymi ramami czasowymi jej przedawnienia, takimi choćby, jak okres 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności, określony w art. 64 § 1 i 2 k.k. Skłania to do wnioskowania, że od-

powiedzialność na podstawie art. 178a § 4 k.k. – ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k., sprawca czynu z art. 178a § 1 k.k. ponosi do momentu zatarcia wcześniejszego skazania w myśl zasad ogólnych, określonych przepisami rozdziału XII kodeksu karnego.

W nawiązaniu, należy w niniejszych rozważaniach odwołać się również do treści przytoczonego w kasacji, lecz nieobdarzonego wnikliwszą uwagą, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r., I KZP 24/09, OSNKW 2009, z. 12, poz. 105. W jego uzasadnieniu dokonano m.in. dogłębnej – uwzględniającej poglądy przedstawicieli nauki oraz wyrażone w judykaturze – analizy instytucji zatarcia skazania i wynikających zeń zarówno dla skazanego osobiście, jak i dla porządku prawnego konsekwencji. W obszernym wywodzie przypomniano – by tylko po krótko przytoczyć jego najważniejsze tezy – że instytucja zatarcia skazania, dyktowana względami humanitarnymi, wprowadza swoistą fikcję niekaralności, co oznacza, iż dana osoba uważana jest w świetle prawa za osobę niekaraną. Klarownie też wykazano, że skoro – zgodnie z treścią art. 106 k.k. – skazanie uważa się za niebyłe z chwilą zatarcia, to oznacza to, iż z tym momentem nie dochodzi po prostu do wyeliminowania z mocą wsteczną z porządku prawnego wyroku, jako w ogóle niewydanego, oraz do anulowania wywołanych skazaniem skutków (utruty lub ograniczenia praw), a wskazuje na to, że od omawianego momentu skutki te przestają działać na przyszłość, a więc, iż fakt skazania, z chwilą jego zatarcia, nie może rodzić dla skazanego żadnych negatywnych konsekwencji – wobec przywrócenia mu statusu osoby niekaranej. Wywód ten w najmniejszym stopniu nie daje więc podstaw do głoszenia wyrażonego w kasacji zapatrywania, aby instytucja zatarcia skazania i jej skutek w postaci uznania skazania za niebyłe stwarzała taką samą sytuację dla tego sprawcy czynu z art. 178a § 1 k.k., który nie zastosował się do obowiązującego go w czasie tego czynu zakazu prowadzenia pojazdów, oraz dla tego sprawcy przytoczonego czynu, który popełnił go (również) przed zatarciem skazania za jedno z wymienionych w art. 178 § 4 k.k., poprzednio popełnionych przestępstw – gdy do wyrokowania w obu tych wypadkach doszło po upływie okresu niezbędnego do zatarcia skazania. Przeciwnie, z wyводу tego właśnie wynika, i pogląd ten należy w pełni zaakceptować, że o ile w pierwszym wypadku zatarcia skazania, jako fakt niewywołujący skutków ex tunc, nie dekompletuje znamion typu (art. 244 k.k., art. 178a § 4 k.k. in fine) przewidującego zachowanie polegające na złamaniu zakazu objętego skazaniem zatartym dopiero w dacie orzekania, o tyle w drugim wypadku, zatarcie, jako ze swej istoty przywracające stan niekaralności, eliminuje możliwość powołania się w innym (kolejnym) procesie na poprzednią karalność albo też przyjęcia działania w warunkach powrotu do przestępstwa, a więc sprzeciwia się ustaleniu odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. in principio ze względu na uprzednie skazanie za przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178a § 4 k.k.

Powyższe rozważania, wykluczające słuszność omówionej tezy kasacji, pośrednio też wykazują nietrafność drugiego z jej zarzutów, podnoszącego rażąco obrazę art. 108 k.k., wynikającą z pominięcia przy ocenie faktu zatarcia uprzedniego skazania oskarżonego, unormowanej tym przepisem zasady jednoczesności zatarcia wszystkich skazań. Nie sposób bowiem uznać, by dla oceny tej okoliczności – którą autor kasacji sprowadza wyłącznie do warunku samego popełnienia kolejnego przestępstwa w okresie między rozpoczęciem a zakończeniem okresu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania – obojętny był ten aspekt instytucji zatarcia skazania z mocy prawa, którego znaczenie wiąże się z traktowaniem skazania za niebyłe niezależnie od uznania organu prowadzącego postępowanie, czy treści wpisu o skazaniu w Krajowym Rejestrze Skazanych. Jeszcze raz zatem wypada w tym miejscu podkreślić, że wszelkie skutki prawne skazania ulegają wraz z jego zatarciem unicestwieniu z mocy samego prawa, a wobec tego sąd – obowiązany badać i uwzględnić ten fakt w orzekaniu co do kolejnego przestępstwa – nie może skazania tego brać pod uwagę przy wymiarze kary – jako uwidocznionej

w art. 53 § 2 k.k. okoliczności dotyczącej sposobu życia przed popełnieniem przestępstwa, czy też przy stosowaniu instytucji, z którymi ustawa wiąże różnego rodzaju ograniczenia (wymienione choćby w art. 66 § 1 k.k.), wreszcie przy ocenie przesłanek ważących na przyjęciu powrotności do przestępstwa (art. 64 § 1 i 2 k.k.). W niczym więc nie straciły aktualności poglądy Sądu Najwyższego (zob. zwłaszcza: wyrok z dnia 7 listopada 1985, I KR 293/85, OSNPG 1986, nr 10, poz. 126, kolejne powołane we wcześniej omawianym judykacie orzeczenia, a także postanowienie z dnia 28 marca 1980r., IV KZP 3/80, OSNPG 1980, nr 6, poz. 76) wyrażane w nawiązaniu do unormowania art. 52 k.k. z 1969 r. (regulującego tzw. recydywę ogólną), czy też do art. 60 § 1 i 2 d.k.k. (normującego recydywę specjalną), w których przy położeniu nacisku na wagę i społeczną doniosłość instytucji zatarcia skazania (art. 110 d.k.k.), wskazywano na zakaz powoływania się przez „żadną władzę, a tym bardziej przez sąd, na to, co jest ustawowo uznane za niebyłe”, a przy tym wyjaśniano, że dla ustalenia uprzedniego skazania – jeżeli ponowne przestępstwo popełnione zostało przed jego zatarciem – decydujące znaczenie ma chwila orzekania w sprawie o przestępstwo ponowne zarówno przez sąd pierwszej jak i sąd drugiej instancji. Za równie trafny na obecnym gruncie – co nad wyraz zgodnie podkreśla się w doktrynie (A. Marek, *Prawo Karne*, Warszawa 2000, s. 388; J. Majewski (w:) A. Zoll (red.) *Kodeks karny, Komentarz*, t. I, Kraków 2004, s. 967; P. Hofmański, L. Paprzycki, (w:) *Kodeks karny, Komentarz*, Warszawa 2006, s. 242; M. Błaszczyk, *Instytucja zatarcia skazania w polskim prawie karnym*, *Studia Iuridica*, t.46, s. 22) – należy też traktować pogląd wyrażony w uchwale SN z dnia 15 grudnia 1987 r., VI KZP 39/87, OSNKW 1988, z. 3-4, poz. 19, w myśl którego „jeżeli w chwili orzekania poprzednie skazanie (...) uległo zatarcu, nie może ono uzasadniać przyjęcia powrotności do przestępstwa (...) nawet wtedy, gdy kolejne przestępstwo zostało popełnione przed upływem terminu przewidzianego dla zatarcia poprzedniego skazania”.

W powyższym świetle zupełnie nie przekonuje uproszczone i pozbawione szerszych rozważań twierdzenie kasacji, że do zatarcia uprzedniego skazania Stanisława O. nie doszło dlatego, iż w myśl art. 108 k.k. oba jego skazania, a więc poprzednie oraz obecne (które przecież nie zapadło prawomocnie w czasie, gdy trwał jeszcze okres niezbędny do zatarcia skazania poprzedniego) ulegają zatarcu równocześnie. Faktem jest, że w przytaczanym przepisie nie określono wyraźnie warunku, w myśl którego skazanie za ponowne, popełnione w czasie biegu terminu do zatarcia skazania przestępstwo, miałoby również nastąpić w tymże okresie (warunku tego nie wskazano także w art. 112 d.k.k.). Faktem jest również, że treść regulacji art. 108 k.k. uległa zmianie w stosunku do stanu poprzedniego m.in. przez zniesienie wymogu, aby ponowne skazanie po rozpoczęciu, lecz przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania, łączyło się z orzeczeniem kary pozbawienia wolności. Jednakże, żadna z wymienionych okoliczności nie przemawia za stwierdzeniem, że sam tylko fakt ponownego popełnienia przestępstwa po rozpoczęciu i przed upływem okresu wymaganego do zatarcia poprzedniego skazania, stanowi wystarczającą, w myśl omawianego przepisu, przeszkodę do zatarcia tego skazania. Przeciwnie, żadnych wątpliwości nie może budzić to, że fakt ponownego popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 108 k.k., musi być stwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym lub warunkowo umarzającym postępowanie (Radostaw Krajewski, *Zatarcie skazania w prawie karnym*, PIP 2007, nr 11, s. 104, M. Błaszczyk, op.cit. s. 21, A. Marek, *Kodeks Karny, Komentarz*, Warszawa 2010, s. 297). W doktrynie podkreśla się przy tym (A. Wąsek, *Kodeks karny, Komentarz*, t. II, Gdańsk 2001 s. 340), a zapatrywanie to jest powszechnie akceptowane w literaturze prawniczej (zob. także m.in. N. Kłaczynska (w:) J. Giezek (red.) *Kodeks Karny, Komentarz*, Warszawa 2012, s. 653-655; G. Bogdan (w:) A. Zoll (red.), op.cit., s. 1337), że pogląd, iż w sytuacji określonej w art. 108 k.k. wystarczy sam fakt ponownego popełnienia przez skazanego przestępstwa, względnie nieprawomocnego skazania go za takie przestępstwo, pozostawałby w kolizji z zasadą domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.). Trafność tego spostrzeżenia jest oczywi-

„Z wyroku sądu pierwszej instancji wynika, że sąd ten ustalił, że w dniach 7 stycznia 2009 r. i 15 stycznia 2010 r. upoważnieni kontrolerzy ujawnili nielegalny pobór energii elektrycznej (k. 2 uzasadnienia sądu pierwszej instancji), sąd dał wiarę zeznaniom owych upoważnionych kontrolerów (k. 4 uzasadnienia) oraz uznał, że oskarżona jedynie korzystała- sporadycznie - z tak przez Sebastiana N. wykonanego przyłącza (k.6 uzasadnienia).

Z kolei sąd odwoławczy uznał, że w niniejszej sprawie poza sporem jest, iż w wyniku przeprowadzonych w dniach 7 stycznia 2009 r. i 15 stycznia 2010 r. kontroli upoważnieni przedstawiciele pokrzywdzonej ujawnili w mieszkaniu Joanny K. nielegalny pobór energii elektrycznej (k.1 uzasadnienia tegoż Sądu). Oceniając zachowanie oskarżonej sąd odwoławczy stwierdził „poza sporem natomiast jest, że oskarżona z całą pewnością jedynie sporadycznie korzystała z wykonanego przez S. N. przyłącza (k.2 uzasadnienia sądu odwoławczego).

Wobec powyższego głębokie zdziwienie budzi zwłaszcza konstatacja sądu odwoławczego „reasumując skoro oskarżona poza poborem prądu nie wykonała ani sama ani też wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, żadnych czynności mających na celu uzyskanie władztwa nad tą energią poprzez objęcie w posiadanie jej źródła a konkretnie wykonanie stosownej instalacji elektrycznej, nie może być sprawcą przestępstwa z art. 276 § 5 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k.”.

Ma rację skarżący, że takie pojmowanie istoty tego przestępstwa stanowi rażące naruszenie prawa materialnego tj. art. 278 § 5 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

Zgodzić się również należy z autorem kasacji, że istota przestępstwa kradzieży energii elektrycznej, co wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym i z orzeczenia cytowanego przez sąd odwoławczy (IV KK 302/03), polega na korzystaniu z tej energii z pominięciem przyjmowanego w stosunkach danego rodzaju sposobu uzyskania lub korzystania z energii. Techniczne sposoby uzyskania dostępu do źródła energii poprzedzające korzystanie z niej nie należą do znamion tego występku, a zatem i brak osobistych czynności technicznych w celu uzyskania owego bezprawnego dostępu nie może powodować depenalizacji w tym zakresie.

Samo wykonanie nielegalnego przyłącza może być co najwyżej oceniane jako usiłowanie dokonania przestępstwa z art. 278 § 5 k.k. dopiero rozpoczęcie pobierania energii elektrycznej przy pomocy nielegalnego przyłączenia stanowi o dokonaniu tego przestępstwa.

Fakt korzystania z takiego dostępu do energii elektrycznej jedynie sporadycznie oceniany być może jedynie w zakresie stopnia społecznej szkodliwości czynu np. art. 278 § 3 k.k.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.6. Zagadnienie dopuszczalności wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wniosek o wznowienie postępowania przeprowadzonego na podstawie ustawy lutowej.

przepisy: art. 47 § 1 k.k.; art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego .

hasła: Zażalenie - ogólnie;

Postanowienie z dnia 17 października 2012 r., IV KZ 59/12

Teza:

Zgodnie z art. 547 § 1 k.p.k., na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wnioski o wznowienie postępowania zażalenie nie przysługuje. Zastosowanie przepisów art. 547 k.p.k. do wniosków o wznowienie postępowania w sprawach o zadośćuczynienie i odszkodowanie przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 1991 r. Nr 34, poz. 149 ze zm.), jest niewątpliwe i wynika z normy art. 8 ust. 3 tej ustawy.

Z uzasadnienia:

„postanowieniem z 18 lipca 2011 r. Sąd Apelacyjny w R. oddalił wniosek Kazimierza W. o wznowienie zakończonego prawomocnie postępowania o zadośćuczynienie i odszkodowanie z ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Na postanowienie to wnioskodawca wniósł zażalenie, któremu zarządzeniem z dnia 9 sierpnia 2012 r. odmówiono przyjęcia ze względu na jego ustawową niedopuszczalność. Na to zarządzenie z kolei wnioskodawca wniósł zażalenie, które przyjęto i przekazano do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Możliwość wniesienia zażalenia dotyczy w procesie karnym jedynie tych decyzji procesowych, co do których taką przewidziano to w ustawie (zob. art. 459 k.p.k.). Zgodnie z art. 547 § 1 k.p.k., na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wnioski o wznowienie postępowania zażalenie nie przysługuje. Zastosowanie przepisów art. 547 k.p.k. do wniosków o wznowienie postępowania w sprawach o zadośćuczynienie i odszkodowanie, jest niewątpliwe, wynika to z normy art. 8 ust. 3 wspomnianej ustawy.

Wobec powyższego zażalenie wnioskodawcy słusznie spotkało się z odmową przyjęcia.”

└ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └ └

1.2.7. Przesłanki odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

przepisy: art. 607p k.p.k., art. 607r k.p.k., art. 607t k.p.k.

hasła: Europejski nakaz aresztowania;

Postanowienie z dnia 12 września 2012 r., V KK 223/12

Teza:

1. Wyłącznymi podstawami odmowy wykonania ENA są jedynie te przesłanki, które wskazują przepisy art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k., a w przypadku nakazu europejskiego wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby ściganej, także przepisy art. 607s k.p.k., będące wynikiem implementacji do polskiego systemu prawnego art. 3 i art. 4 Decyzji Ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób pomiędzy Państwami Członkowskimi (2002/584/WS i SW).

2. Dopiero brak zapewnienia w ogóle (wbrew woli ściganego) przez państwo wydania nakazu odesłania po prawomocnym zakończeniu postępowania obywatela RP lub osoby korzystającej w niej z prawa azylu powinno skutkować odmową wykonania ENA, stosownie do treści art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k.

Z uzasadnienia:

„W dniu 15 listopada 2011 r. Nadprokurator Prokuratury w H. w Republice Federalnej Niemiec wydał wobec obywatela polskiego Grzegorza K. w sprawie (...) europejski nakaz aresztowania, w związku z podejrzeniem popełnienia przez niego na terytorium Niemiec 16 przestępstw stanowiących (wg. prawa polskiego) przestępstwa: udziału w zorganizowanej grupie przestępczej (art. 258 § 1 k.k.), kradzieży z włamaniem (art. 279 § 1 k.k.) oraz kradzieży zwykłej (art. 278 § 1 k.k.), w celu przeprowadzenia postępowania karnego. W dniu 1 lutego 2012 r. – w związku z tym nakazem – Grzegorz K. został zatrzymany na terytorium Polski – przez funkcjonariuszy policji z komisariatu w K.

W czasie przesłuchania podejrzany nie przyznał się do popełnienia zarzuczanych mu czynów i oświadczył, iż nie wyraża zgody na przekazanie na teren Republiki Federalnej Niemiec oraz nie wyraża zgody na ściganie go za inne przestępstwo, aniżeli to będące podstawą do wydania europejskiego nakazu aresztowania.

W dniu 2 lutego 2012 r. do Sądu Okręgowego w P. wpłynął wniosek Prokuratora Okręgowego w P. o wydanie orzeczenia w przedmiocie odmowy wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania wydanego wobec Grzegorza K.

W uzasadnieniu tego wniosku prokurator przyznał, że brak jest przesłanek opisanych w treści art. 607p k.p.k., art. 607r k.p.k., art. 607s k.p.k., których zaistnienie skutkować winno odmową wykonania nakazu, ale równocześnie stwierdził, że zgodnie z treścią art. 607t § 1 k.p.k. wydanie ściganego wobec którego wydano europejski nakaz aresztowania, który jest obywatelem Polskim albo korzysta w Rzeczypospolitej Polskiej z prawa azylu, może nastąpić jedynie pod warunkiem, że osoba ta będzie odesłana na terytorium RP po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania nakazu europejskiego. Zatem zgoda organu sądowego państwa wydania nakazu na bezwarunkowe zwrotne odesłanie obywatela polskiego na terytorium Polski warunkuje wyrażenie przez polski organ sądowy zgody na przekazanie tego obywatela w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego. Tymczasem strona niemiecka odmówiła zgody na takie zwrotne przekazanie podejrzanego Grzegorza K. na teren Polski w przypadku prawomocnego skazania go na karę pozbawienia wolności albo orzeczenia innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

Stąd też należy odmówić wykonania owego wydanego wobec niego europejskiego nakazu aresztowania.

Na wyznaczonym – w związku z tym wnioskiem prokuratora – na dzień 2 lutego 2012 r., posiedzeniu stawił się podejrzany z obrońcą oraz prokurator. Strony podtrzymały dotychczasowe wyrażone przez siebie stanowiska dotyczące wykonania przedmiotowego europejskiego nakazu aresztowania.

Sąd Okręgowy w P. podzielił to przekonanie i postanowieniem w tym dniu wydanym, na podstawie art. 607t § 1 k.p.k., odmówił wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 15 listopada 2011 r., sygn. akt 325Is4542/11, przez Prokuraturę w H. (Republika Federalna Niemiec) wobec obywatela polskiego Grzegorza K., podejrzanego o popełnienie na terytorium Niemiec, w grupie przestępczej, 16 przestępstw ciężkiej kradzieży z paragrafów 244 a, 243 ust. 1 zd. 1 i 2 Nr 1 i 3, 242 ust. 1 i 53 niemieckiego Kodeksu karnego zagrożonych karą pozbawienia wolności do lat 10.

Postanowienie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron postępowania i stało się prawomocne.

Zaskarżył je w całości kasacją, która wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 13 czerwca 2012 r., na niekorzyść osoby ściganej Grzegorza K., na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., Prokurator Generalny.

Zarzucił mu:

rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 607t § 1 k.p.k., art. 607p § 1 i § 2 k.p.k. oraz art. 607r § 1 k.p.k. poprzez odmowę przekazania Grzegorza K. na teren Republiki Federalnej Niemiec, w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, w efekcie niezasadnego przyjęcia, iż warunkiem wykonania europejskiego nakazu aresztowania wobec tej osoby ściganej jest uzyskanie od organu sądowego państwa wydania nakazu pisemnej zgody na bezwarunkowe zwrotne jej odesłanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku jej skazania na karę pozbawienia wolności, celem odbycia kary, w sytuacji, gdy europejski nakaz aresztowania (dalej zwany ENA) dotyczący Grzegorza K. spełnił wszelkie warunki formalne i nie wystąpiły enumeratywnie wymienione negatywne przesłanki do obligatoryjnej lub fakultatywnej odmowy jego wydania i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna, zaskarżone nią postanowienie wydano z obrazą tych przepisów postępowania karnego, które wskazano w zarzucie w niej podniesionym.

Spowodowana była ona najpewniej niezrozumieniem wzajemnych relacji przepisów art. 607p § 1 i § 2 k.p.k. oraz art. 607r § 1 k.p.k. do przepisu art. 607t § 1 k.p.k. i wynikających stąd konsekwencji procesowych, tak dla oceny zasadności wniosków o wydanie orzeczenia w przedmiocie wykonania ENA, jak też samej treści tego orzeczenia.

Uwadze prokuratora i sądu najwyraźniej uszło to, że zgodnie z utrwalonym i zasługującym na pełną aprobatę orzecnictwem Sądu Najwyższego, wyłącznymi podstawami odmowy wykonania ENA są jedynie te przesłanki, które wskazują przepisy art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k., a w przypadku nakazu europejskiego wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby ściganej, także przepisy art. 607s k.p.k., będące wynikiem implementacji do polskiego systemu prawnego art. 3 i art. 4 Decyzji Ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób pomiędzy Państwami Członkowskimi (2002/584/WS i SW) (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r., sygn. I KZP 21/06, OSNKW 2006, z. 9, poz. 77; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2008 r., sygn. V KK 332/08, Lex nr 524238; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r., sygn. II AKz 404/06, Lex nr 284403).

Skoro tylko przepisy art. 607p i 607r k.p.k. określają podstawy obligatoryjnej (art. 607p k.p.k.), czy fakultatywnej odmowy wykonania nakazu europejskiego (art. 607r k.p.k.), będąc „jedynym pryzmatem oceny dopuszczalności przekazania osoby ściganej na podstawie ENA” (przywołane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2008 r.), to wyłącznie powołując się na przesłanki wymienione w tych przepisach wolno polskiemu sądowi odmówić wykonania nakazu.

Tymczasem Sąd Okręgowy w P. jako podstawę odmowy wykonania ENA wskazał przepis art. 607t § 1 k.p.k. Rozstrzygnięcie to w sposób rażący narusza więc prawo procesowe, albowiem przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują takiej podstawy odmowy wykonania nakazu (por. uzasadnienie przywołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r.).

Postanowienie z dnia 12 września 2012 r., V KK 238/12

Teza:

Przepis art. 607t § 1 k.p.k. nie stanowi przesłanki normatywnej do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania. Zawiera on natomiast adresowany do polskiego sądu nakaz, że w przypadku wydania europejskiego nakazu aresztowania wobec obywatela polskiego lub osoby, która korzysta w Rzeczypospolitej Polskiej z prawa azylu, przekazanie może nastąpić jedynie pod warunkiem, że osoba ta będzie odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania. Praktyka natomiast organów sądowych niektórych państw - członków Unii Europejskiej, sprowadzająca się do nierespektowania decyzji polskich sądów co do obowiązku przekazywania obywateli polskich (azylantów) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania na terenie państwa wydania ENA, celem wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności, może stanowić podstawę odmowy wykonania ENA, jeżeli - przykładowo - jego wykonanie, w konkretnym przypadku, naruszałoby wolności i prawa człowieka i obywatela (art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k.).

Z uzasadnienia:

„W dniu 7 grudnia 2011 r. Prokuratura w O. (Republika Federalna Niemiec) wydała europejski nakaz aresztowania wobec obywatela polskiego Sebastiana Marii D., podejrzanego o popełnienie na terytorium Niemiec przestępstwa niedozwolonego przewozu środków odurzających w znacznej ilości w połączeniu z handlem środkami odurzającymi w znacznej ilości, zagrożonego według przepisów niemieckiej ustawy o środkach odurzających oraz niemieckiego kodeksu karnego, karą pozbawienia wolności do lat piętnastu.

Sebastian Maria D. został zatrzymany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 11 stycznia 2012 r. i nie wyraził zgody na przekazanie go na terytorium Niemiec oraz nie zrzekł się korzystania z zasady specjalności.

Prokurator Okręgowy w P. wystąpił w dniu 12 stycznia 2012 r. do Sądu Okręgowego w P. z wnioskiem o odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania wobec ściganego S. M. D.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 12 stycznia 2012 r. - na podstawie art. 607t § 1 k.p.k. - odmówił wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 7 grudnia 2011 r. przez Prokuraturę w O. wobec obywatela polskiego Sebastiana Marii D.

W uzasadnieniu swojej decyzji Sąd Okręgowy wskazał m.in., że europejski nakaz aresztowania wydany przez władze niemieckie spełnia warunki określone w decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW). Zgodnie natomiast z art. 607t § 1 k.p.k. jeżeli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu ścigania osoby, która jest obywatelem polskim albo korzysta w Rzeczypospolitej Polskiej z prawa azylu, przekazanie może nastąpić pod warunkiem, że osoba ta będzie odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania nakazu europejskiego. Powyższy przepis reguluje tzw. przekazanie warunkowe osoby ściganej i implementuje unormowanie zawarte w art. 5 ust. 3 decyzji ramowej. Skoro więc stosowanie art. 607t § 1 k.p.k. jest niezależne od woli skazanego, a odbycie przez niego kary na terytorium Rzeczypospolitej jest obligatoryjne, to zgoda organu sądowego państwa wydania nakazu na bezwarunkowe zwrotne odesłanie obywatela polskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej warunkuje wyrażenie przez

polski organ sądowy zgody na przekazanie tego obywatela w celu przeprowadzenia wobec niego postępowania karnego. Odpowiednie organy strony niemieckiej odmówiły zagwarantowania, że - w razie skazania na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności - Sebastian Maria D. automatycznie i niezależnie od swojej woli zostanie powrotnie przekazany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia tej kary lub tego środka, a dotychczasowa współpraca ze stroną niemiecką wskazuje, że pomimo przekazywania obywateli polskich pod warunkiem powrotnego ich przekazania na terytorium RP w celu wykonania kary, zastrzeżenia te nie były respektowane. Strona niemiecka powoływała się przy tym na przepisy Konwencji o przekazywaniu osób skazanych z dnia 21 marca 1983 r., która w takich przypadkach nie powinna znaleźć zastosowania i takie postępowanie stanowiło naruszenie postanowień decyzji ramowej. Zmiany tej praktyki nie wymusiło ani Ministerstwo Sprawiedliwości RP, ani Rada Unii Europejskiej. Jest więc wysoce prawdopodobne, że ścigany S. M. D. nie zostałby powrotnie przekazany do Polski w celu odbycia ewentualnie orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności.

Jeżeli zatem, zgodnie z dyspozycją art. 607t § 1 k.p.k., wydanie ściganego możliwe jest tylko przy uwzględnieniu gwarancji wskazanej w tej normie prawnej, a zgoda organu sądowego państwa wydania nakazu na bezwarunkowe zwrotne odesłanie obywatela polskiego warunkuje wyrażenie przez polski organ sądowy zgody na przekazanie tego obywatela w celu przeprowadzenia wobec niego postępowania karnego, to wobec odmowy ze strony niemieckiej zagwarantowania, że w razie skazania na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności S. M. D. automatycznie i niezależnie od jego woli zostanie zwrotnie przekazany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia tej kary, to w konsekwencji należało odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Prokuraturę w O.

Powyższe postanowienie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron postępowania i stało się prawomocne.

Kasację od prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 12 stycznia 2012 r., na niekorzyść osoby ściganej - Sebastiana Marii D., wniósł Prokurator Generalny, który powołując się na zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia naruszenia przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 607t § 1 k.p.k., art. 607p § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 607r § 1 k.p.k., poprzez odmowę przekazania Sebastiana Marii D. na teren Republiki Federalnej Niemiec, w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, w efekcie niezasadnego przyjęcia, iż warunkiem wykonania europejskiego nakazu aresztowania wobec tej osoby ściganej jest uzyskanie od organu sądowego państwa wydania nakazu pisemnej zgody na bezwarunkowe zwrotne jej odesłanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku jej skazania na karę pozbawienia wolności, celem odbycia kary w sytuacji, gdy europejski nakaz aresztowania dotyczący S. M. D. spełniał wszelkie warunki formalne i nie wystąpiły enumeratywnie wymienione negatywne przesłanki do obligatoryjnej lub fakultatywnej odmowy jej wykonania, wniósł w konkluzji o uchylenie tegoż postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu kasacji Prokurator Generalny wskazał m.in., że:

- w ocenie Sądu Okręgowego europejski nakaz aresztowania dotyczący S. M. D. spełniał wszelkie warunki formalne,*
- Sąd Okręgowy nie wykazał, aby w przedmiotowej sprawie zaistniały obligatoryjne bądź fakultatywne negatywne przesłanki określone w art. 607p § 1 i 2 k.p.k. oraz w art. 607r § 1 k.p.k., które mogłyby stanowić podstawę do odmowy wykonania w niniejszej sprawie europejskiego nakazu aresztowania,*

- jedyne podstawami odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania są przesłanki zawarte wyłącznie w przepisach art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k., a w przypadku nakazu europejskiego wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby ściganej także przepis art. 607s k.p.k.,

- wydanie przez Sąd Okręgowy postanowienia o odmowie wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o przepis art. 607t § 1 k.p.k. w sposób rażąco naruszyło prawo procesowe, albowiem przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują takiej podstawy odmowy wykonania nakazu,

- przepis art. 607t § 1 k.p.k. służy wyłącznie zabezpieczeniu wolności i praw człowieka, w tym przypadku osoby ściganej, która z powodu polskiego obywatelstwa lub statusu azylanta w Polsce może oczekiwać lub zabiegać o to, by ewentualnie orzeczonej wobec niej za granicą kara pozbawienia wolności wykonana została w Polsce,

- przepis art. 607t § 1 k.p.k. nie przewiduje obligatoryjnego zwrotnego odesłania osób (o których mowa w tym przepisie), przekazanych w celu ścigania do państwa wydania nakazu. Gdyby taka była intencja ustawodawcy, to wówczas konstrukcja przepisu art. 607t § 1 k.p.k. nie odbiegałaby od przyjętej w przepisach art. 607s § 1 i 2 k.p.k., regulujących postępowanie wykonawcze. Do takiego wniosku prowadzi również wykładnia systemowa, albowiem brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla *sui generis* ograniczenia prawa osoby przekazywanej w celu ścigania, sprowadzającego się do obligatoryjnego odbywania przez nią w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej za granicą w sytuacji, gdy osoba o takim samym statusie w przypadku skierowania do Polski nakazu wydania w celu wykonania kary pozbawienia wolności, uprawniona jest do wyboru miejsca jej odbywania, pomiędzy państwem wydania nakazu, a Polską,

- dopiero brak zapewnienia, (wbrew woli ściganego) przez państwo wydania nakazu, odesłania po prawomocnym zakończeniu postępowania obywatela Rzeczypospolitej Polskiej lub osoby korzystającej w niej z prawa azylu, rodzić powinien skutek w postaci odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, do czego polski sąd zobowiązany jest przepisem art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k.

W podsumowaniu rozważań Prokurator Generalny podniósł, że negatywne przesłanki pozwalające na odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego osoby ściganej znajdują się wyłącznie w przepisach art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k., zaś zastrzeżenie o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k. nie może stanowić dodatkowej przesłanki do podjęcia takiej decyzji. Polski sąd może dokonać takiego zastrzeżenia dopiero wówczas, gdy stwierdzi, że przekazanie osoby ściganej jest zasadne, a zatem, gdy nie stwierdzi żadnych przesłanek do odmowy wykonania nakazu, które są enumeratywnie wymienione jedynie w przepisach art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k.

Sąd Okręgowy w P. nie stwierdzając podstaw prawnych z art. 607p § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 607r § 1 k.p.k., które pozwoliłyby mu wydać postanowienie o odmowie wykonania nakazu (w uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd Okręgowy w ogóle nie porusza problematyki ewentualnego istnienia negatywnych przesłanek do przekazania osoby ściganej), powinien wydać postanowienie o przekazaniu S. M. D. do Republiki Federalnej Niemiec w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, zastrzegając na podstawie art. 607t § 1 k.p.k., że jego wydanie następuje pod warunkiem, że będzie on odesłany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania nakazu. Nie mógł natomiast wydać postanowienia o odmowie wykonania europejskiego nakazu aresztowania powołując się na nieistniejącą w Kodeksie postępowania karnego podstawę do podjęcia takiej decyzji (art. 607t § 1 k.p.k.), uzależniając przy tym wcześniej jego wykonanie od uzyskania od strony niemieckiej pisemnej zgody na bezwarunkowe, automatyczne i bez względu na jego wolę, zwrotne odesłanie

S. M. D. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, po prawomocnym zakończeniu postępowania, w celu odbycia przez niego ewentualnej kary pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna i zawarty w niej postulat uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego jej rozpoznania zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że decyzja ramowa Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW, Dz. U. EU L z dnia 18 lipca 2002 r.), wprowadzając instytucję europejskiego nakazu aresztowania wskazała w pierwszej kolejności m.in., że "cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi (...). Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako "kamień węgielny" współpracy sądowej (...). Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, ustalonych przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 wymienionego Traktatu ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2. W stosunkach między państwami członkowskimi europejski nakaz aresztowania powinien zastąpić wszystkie wcześniejsze instrumenty dotyczące ekstradycji, łącznie z przepisami tytułu III Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen, dotyczącymi ekstradycji" (pkt. 5, 6, 10 i 11 preambuły decyzji). Ponadto, co istotne, zgodnie z dyspozycją art. 34 ust.1 tejże decyzji, państwa członkowskie zostały zobowiązane do podjęcia niezbędnych działań dostosowawczych zapewniających implementację ENA do prawa krajowego. W stanowisku negocjacyjnym w ramach rokowań w sprawie członkostwa w Unii Europejskiej, Rzeczpospolita Polska nie wystąpiła o jakiegokolwiek okresy przejściowe lub derogacyjne w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, a więc w zakresie stosunków, w których osadzony jest ENA. Skoro zaś decyzje ramowe stanowią specyficzny instrument prawny III filaru, jako że decyzje ramowe podejmowane są w celu zbliżenia przepisów ustawowych i wykonawczych, i wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiając jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków, to oczywistym jest, że urzeczywistnienie wskazań przedmiotowej decyzji ramowej należy szukać w obowiązujących przepisach w porządku krajowym, w tym przypadku w Kodeksie postępowania karnego. Decyzja ramowa nie wywiera bowiem skutku bezpośredniego i wymaga implementowania jej do krajowego porządku prawnego państw członkowskich. Obowiązek wykonania tej decyzji ramowej wynika również z art. 9 Konstytucji RP, który stanowi, że "Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego". Stąd też wynikiem realizacji podjętych przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań, w związku z wejściem z dniem 1 maja 2004 r. do Unii Europejskiej, było wprowadzenie do Kodeksu postępowania karnego dwóch nowych rozdziałów: rozdziału 65a, regulującego sytuacje w których ENA zostaje wydany przez sądy polskie oraz rozdziału 65b, regulującego sytuacje, w których państwa członkowskie UE występują do Polski o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania.

Z taką też sytuacją mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, gdy jeden z organów państwa członkowskiego UE - Prokuratura w O. (Republika Federalna Niemiec), wystąpiła z europejskim nakazem aresztowania o przekazanie obywatela polskiego S. M. D., celem prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego.

Przepis art. 607k § 1 k.p.k. stanowi, że przekazanie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby ściganej europejskim nakazem aresztowania, następuje w celu przeprowadzenia przeciwko niej, na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, postępowania karnego, lub wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

Sąd Okręgowy orzekając na posiedzeniu może postanowić o przekazaniu osoby ściganej państwu wydania europejskiego nakazu aresztowania, albo też odmówić wykonania takiego nakazu. Przyczyny odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wymienione są w przepisie art. 607p § 1 i 2 k.p.k. (przesłanki bezwzględne) oraz w art. 607r § 1 k.p.k. (przesłanki względne). Sąd Najwyższy rozstrzygając wątpliwości, czy katalog negatywnych przesłanek wykonania europejskiego nakazu aresztowania przewidziany w art. 607p i art. 607r k.p.k. jest zamknięty, czy też przesłanki te mogą wynikać także z innych przepisów, wielokrotnie wskazywał, że jedynym pryzmatem dopuszczalności przekazania osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania są przepisy art. 607p k.p.k. i art. 607r k.p.k. i tylko powołując się na przesłanki wymienione w tych przepisach wolno sądowi polskiemu odmówić wykonania nakazu. Innymi słowy, negatywne przesłanki wykonania ENA sformułowane zostały wyłącznie w art. 607p i art. 607r k.p.k. (a w wypadku nakazu europejskiego wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby ściganej - także w art. 607s k.p.k.) i stanowią one wyraz implementacji art. 3 i 4 decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 r. (zob. postanowienie z dnia 8 grudnia 2008 r., V KK 332/08, LEX nr 524238; uchwała z dnia 20 lipca 2006 r., I KZP 21/06, OSNKW 2006/9/77). Jeżeli zatem europejski nakaz spełnia warunki formalne (zob. art. 607c k.p.k.), a nie zachodzą negatywne przesłanki z art. 607p i art. 607r k.p.k., sądy polskie nie mogą odmówić wydania obywateli polskich, ściganych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r., II AKz 404/06, LEX nr 284403).

Jeżeli natomiast chodzi o sam przepis art. 607t § 1 k.p.k., to podkreśla się, że w przepisie tym przyjęto rozwiązanie polegające na tym, że w razie, gdy ENA dotyczy obywatela polskiego lub osoby mającej w Polsce status azylanta, przekazanie może nastąpić jedynie pod warunkiem, że po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania nakazu, osoba ta będzie odesłana na terytorium Polski w celu odbycia kary. Przepis art. 5 ust. 3 decyzji ramowej z 13 czerwca 2002 r. stanowi, że wykonanie europejskiego nakazu przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, być ograniczone w ten sposób, że w przypadku gdy osoba, której dotyczy nakaz europejski do celów ścigania, jest uznawana za obywatela lub osobę stale przebywającą w wykonującym nakaz państwie członkowskim, przekazanie następuje pod warunkiem, że osoba ta po rozprawie zostaje przekazana do wykonującego nakaz państwa członkowskiego w celu odbycia tam kary pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego, orzeczonych w wydającym nakaz państwie członkowskim. Decyzja ramowa nie przewiduje innych możliwości odmowy wykonania nakazu europejskiego w przypadku, gdy dotyczy on obywatela lub osoby stale przebywającej w państwie wykonującym nakaz. Art. 607t § 1 k.p.k. nie stanowi więc podstawy prawnej odmowy wykonania ENA względem obywatela polskiego lub osoby mającej w Polsce status azylanta, a jedynie formułuje dodatkowy warunek, od spełnienia którego polski sąd mógł uzależnić przekazanie takiej osoby państwu wydania nakazu (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r., II AKz 404/06, LEX nr 284403).

W uzasadnieniu projektu rządowego ustawy z dnia 18 marca 2004 r. o zmianie ustawy - kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy - Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 69, poz. 626) wskazane zostało m.in., "że mechanizm wykonania europejskie-

go nakazu aresztowania opiera się na wzajemnym uznawaniu decyzji organów wymiaru sprawiedliwości. W sytuacji kiedy organ sądowy jednego państwa wnosi o przekazanie osoby bądź w celu wykonania orzeczenia, bądź prowadzenia postępowania, decyzja tego organu powinna być przy minimalnej kontroli uznawana i wykonywana, przy bardzo ograniczonych możliwościach odmowy. Europejski nakaz aresztowania nie przewiduje możliwości wyłączenia przekazania własnych obywateli. Jest to konsekwencja wynikająca z zasady obywatelstwa UE. Przyjęto, że w sytuacji kiedy osoba może bez przeszkód wykorzystywać fakt obywatelstwa Unii do popełniania przestępstw na jej całym terytorium, nie byłoby uzasadnione utrudnianie nałożenia na nią sankcji ze względu na kryterium jej obywatelstwa. W stosunkach między państwami członkowskimi UE europejski nakaz aresztowania wchodzi w miejsce dotychczasowych konwencji ekstradycyjnych (Konwencji Rady Europy z 1957 r.; Konwencji UE z 1995 r. i 1996 r.; Konwencji wykonawczej Schengen z 1990 r., w części dotyczącej ekstradycji). Natomiast przekazanie osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa (osoby ściganej) na podstawie europejskiego nakazu aresztowania jest formą bezpośredniej współpracy organów wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich Unii Europejskiej, przy wyłączeniu w procesie decyzyjnym organów władzy wykonawczej, oraz dopuszczającej przekazanie osoby, będącej obywatelem państwa członkowskiego Unii przekazującego ją innemu państwu członkowskemu Unii, wyłącznie w celu osądzenia tej osoby pod warunkiem wykonania kary w państwie członkowskim Unii, którego jest obywatelem. Decyzja o przekazaniu obywatela polskiego (albo osoby korzystającej w RP z prawa azylu) na podstawie europejskiego nakazu aresztowania ma się bowiem opierać na wzajemnym zaufaniu państw członkowskich Unii Europejskiej co do gwarancji przestrzegania praw człowieka i zapewnieniu prawidłowego procesu przed niezawisłym sądem.

Wśród określonych w projektowanym art. 607p obligatoryjnych przesłanek odmowy wykonania nakazu nie znalazła się przesłanka odmowy przekazania własnego obywatela przez państwo wykonania nakazu. Implementacja postanowień art. 3 Decyzji została poddana pewnym modyfikacjom, wśród obligatoryjnych przesłanek odmowy wykonania nakazu znalazła się przesłanka, zgodnie z którą odmawia się wykonania nakazu w sytuacji kiedy nakaz został wydany w celu wykonania kary lub środka skutkującego pozbawieniem wolności, a osoba poszukiwana jest obywatelem polskim, albo korzysta w Rzeczypospolitej Polskiej z prawa azylu. Przesłanka ta w Decyzji została wskazana jako fakultatywna podstawa odmowy wykonania nakazu. Nadanie jej charakteru obligatoryjnego jest celowe, ze względu na lepsze warunki do resocjalizacji, jakie daje wykonywanie kary pozbawienia wolności we własnym kraju. Podobnie w sposób kategoryczny zostało sformułowane w projektowanym art. 607t żądanie gwarancji, że w sytuacji, gdy nakaz został wydany w celu prowadzenia postępowania karnego i dotyczy obywatela polskiego lub azylanta wykonanie nakazu uzależnia się od gwarancji, że po zakończonym procesie obywatel polski lub azylant zostaną odesłani do Polski w celu wykonania kary".

Oczywiście rodzi się pytanie o gwarancje, że osoba - wydana po przeprowadzeniu postępowania karnego - zostanie przekazana z powrotem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonania orzeczonej kary. Pomimo braku w tym względzie stosownej regulacji prawnej, gwarancje takie płyną w sposób jednoznaczny z zasady wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a także z reguł rządzących międzynarodową współpracą w sprawach karnych. Wszak mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi UE, które wykonują go w oparciu o wzajemne uznawanie decyzji organów wymiaru sprawiedliwości (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r., I KZP 21/06, OSNKW 2006/9/77; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r., II AKz 404/06, LEX nr 284403).

Należy przypomnieć również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 kwietnia 2005 r. (P 1/05, OTK-A 2005/4/42, Dz. U. 2005/77/680), w którym Trybunał stwierdził, że ówczesnie obowiązujący art. 607t § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim zezwalał na przekazanie obywatela polskiego do państwa członkowskiego Unii Europejskiej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania, był niezgodny z ówczesnie obowiązującym art. 55 ust. 1 Konstytucji RP. Orzeczenie Trybunału wymagało zmian legislacyjnych, w tym zmiany właśnie art. 55 Konstytucji RP tak, aby - jak podkreślił Trybunał - przepis ten przewidywał wyjątek od zakazu ekstradycji obywateli polskich i dopuszczał ich przekazywanie na podstawie ENA innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, skoro Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego (art. 9 Konstytucji RP) oraz wymagają tego obowiązki wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Przemawia za tym również dbałość o bezpieczeństwo i porządek publiczny, których zapewnieniu sprzyja przekazywanie osób ściganych innym państwom w celu ich osądzenia, a także względ na to, że Polskę i pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej łączy wspólnota zasad ustrojowych, zapewniających prawidłowy wymiar sprawiedliwości i proces przed niezawisłym sądem, które są wartościami konstytucyjnymi uzasadniającymi przedłużenie stosowania art. 607t § 1 k.p.k. (skoro przepis ten, jako niezgodny z konstytucją, tracił moc z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału), nawet jeśli wiąże się to z pozbawieniem polskich obywateli gwarancji wynikających z zakazu ekstradycji w zakresie niezbędnym dla realizacji instytucji przekazania na podstawie ENA. Przemawia za tym dodatkowo dbałość o realizację wartości, jaką jest wiarygodność Polski w stosunkach międzynarodowych, jako państwa respektującego fundamentalną dla nich zasadę pacta sunt servanda.

Poglądy w zakresie tego, czy przepis art. 607t § 1 k.p.k. wymaga obligatoryjnie, czy też jedynie fakultatywnie wyrażenia przez sądy polskie zastrzeżenia, że obywatel Polski lub osoba korzystająca w Polsce z prawa azylu zostaje wydana pod warunkiem, że osoba ta będzie odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania nakazu europejskiego - jak wynika to zarówno z zaskarżonego kasacją postanowienia Sąd Okręgowy, jak i w samej kasacji Prokuratora Generalnego - są różne. Nawet w przywołanym powyżej postanowieniu z dnia 13 grudnia 2006 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie z jednej strony wywodzi, że przekazanie obywatela polskiego w celu ścigania może nastąpić "jedynie pod warunkiem" (co wskazuje niewątpliwie na obligatoryjność takiego zastrzeżenia), że po prawomocnym zakończeniu postępowania zostanie on odesłany do Polski, a z drugiej strony stwierdza, że tego rodzaju zastrzeżenie jest fakultatywne. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w postanowieniu z dnia 7 czerwca 2011 r., II AKz 257/11 (nie publ.), na które powołuje się również Sąd Okręgowy w zaskarżonym kasacją postanowieniu, wyraził jednoznaczny pogląd, że "art. 607t § 1 k.p.k. obligatoryjnie wskazuje na konieczność wykonania kary w Polsce". Również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z dnia 16 lutego 2011 r., II AKz 85/11 (nie publ.) wyraził pogląd, że omawiany przepis zawiera gwarancję, iż obywatel polski po zakończeniu postępowania karnego w państwie, w którym ewentualnie dopuścił się przestępstwa, jeżeli co do niego zostanie orzeczona kara pozbawienia wolności, będzie tę karę odbywał w Polsce.

W doktrynie wyrażany jest jednolity pogląd, że w sytuacji opisanej przez art. 607t § 1 k.p.k. przekazanie osoby ściganej jest dopuszczalne, "jednakże pod warunkiem", że po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania ENA osoba ta zostanie odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. A zatem, sąd orzekając o wykonaniu ENA dotyczącego osoby, o której mowa w tym przepisie, w treści tego postanowienia zastrzega, że przekazanie następuje pod warunkiem, iż w razie orzeczenia kary pozbawienia wolności lub innego środka polegającego na pozbawieniu wolności, osoba ta po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania ENA będzie odesłana na terytorium RP celem odbycia kary lub środka polegającego na pozbawieniu wolności, o

czym stanowi już art. 607t § 2 k.p.k. (zob. S. Steinborn, w: J. Grajewski (red.), L.K. Paprzycki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, T. 2, wyd. II, Warszawa 2010, s. 966). Zastosowanie więc instytucji przekazania warunkowego ma charakter obligatoryjny (przekazanie następuje "tylko pod warunkiem") i gdy tylko sąd polski uzna przekazanie obywatela polskiego lub osoby korzystającej w Polsce z prawa azylu za zasadne - dokonując przekazania ma obowiązek zawarcia w treści postanowienia klauzuli zwrotnego odesłania takiej osoby na terytorium Polski (zob. G. Jaworski, w: G. Jaworski, A. Sołtysińska, Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych. Komentarz, Oficyna 2010, komentarz do art. 607t, teza 6; K. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. IV, Warszawa 2012, s. 1363; P. Hofmański (red.), E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, T. 3, wyd. IV, Warszawa 2012, s. 804).

Takie też stanowisko wynika jednoznacznie z przedstawionego powyżej uzasadnienia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (...).

Co istotne - przepis ten nie uzależnia również "zwrotnego" przekazania obywatela polskiego lub osoby mającej w Polsce status azylanta, od ich zgody. Nie jest więc tu wymagany brak zgody takiej osoby na odbycie kary w państwie wydania ENA, a w sytuacji, gdy osoba poszukiwana wyrazi zgodę na przekazanie oraz złoży ewentualne oświadczenie o zrzeczeniu się ochrony wynikającej z zasady specjalności, to nie ma to wpływu na leżący po stronie sądu obowiązek orzeczenia o przekazaniu z zastrzeżeniem zwrotnego przekazania po zakończeniu postępowania (zob. S. Steinborn, op. cit., s. 967-968; G. Jaworski, op. cit., teza 7). Wymóg odesłania do Polski nie obowiązuje, jeżeli wobec osoby przekazanej orzeczono inne niż pozbawienie wolności kary lub środki (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz, wyd. V, Warszawa 2008, s. 1303).

Jest oczywiście pewien problem wówczas, gdy osoba będąca obywatelem polskim albo mająca w Polsce status azylanta, mimo przekazania jej zgodnie z art. 607t § 1 k.p.k. z zastrzeżeniem zwrotnego przekazania na terytorium Polski po prawomocnym zakończeniu postępowania w państwie wydania ENA, nie wyraża zgody na odbywanie orzeczonej wobec niej kary pozbawienia wolności w Polsce. Przyczyny tego stanu rzeczy mogą być oczywiście przeróżne i nie zawsze odbywanie kary w Polsce jest pożądane przez osoby skazane. Często jest jednak i odwrotnie, chociażby z uwagi na niejednokrotnie występujące w różnych państwach różnice w zagrożeniu i wymiarze kary za dane przestępstwo (zob. art. 607t § 2 k.p.k. oraz art. 607s § 3-5 k.p.k.).

Należy również zwrócić uwagę, że gdy chodzi o europejski nakaz aresztowania wydany w celu odbycia kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności w państwie wydania nakazu, wobec osoby będącej obywatelem polskim lub osoby korzystającej w Polsce z prawa azylu, to jej wydanie uwarunkowane jest zgodą tej osoby (art. 607s § 1 k.p.k.). Tak więc osoba posiadająca obywatelstwo polskie lub prawo azylu w Polsce, jeżeli tylko wyrazi zgodę na przekazanie, to wówczas karę pozbawienia wolności lub środek polegający na pozbawieniu wolności, będzie odbywać w państwie wydania nakazu - jeżeli natomiast takiej zgody nie wyrazi, to karę tę lub środek będzie odbywać w Polsce (art. 607s § 3-5 k.p.k.). Powstaje więc pytanie, czy również osoba przekazana - z zastrzeżeniem jej odesłania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania - w celu ścigania do państwa wydania nakazu, po prawomocnym jej skazaniu na karę pozbawienia wolności lub środek polegający na pozbawieniu wolności, może wyrazić wolę, czy karę tę lub środek ma odbywać w Polsce, czy też w państwie wydania nakazu europejskiego. Skoro bowiem zastrzeżenie o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k. ma charakter obligatoryjny, to wola osoby przekazanej nie miałaby tu żadnego znaczenia. Podnosi się jednak i nie bez pewnych racji, że trudno dostrzec argumenty, które przemawiałyby za takim rozróżnieniem sytuacji osoby o której mowa w

art. 607s § 1 k.p.k., a sytuacją osoby o której mowa w art. 607t § 1 k.p.k. Stąd też w doktrynie wysuwany jest postulat, że jeżeli osoba ścigana wyraża taką wolę, sąd okręgowy orzekając w przedmiocie przekazania może zastrzec, iż "zwrotne" przekazanie będzie aktualne jedynie w razie braku zgody osoby ściganej na odbywanie kary pozbawienia wolności (lub środka polegającego na pozbawieniu wolności) w państwie, w którym ja osądzono. Oczywiście możliwość odbywania kary w tym państwie jest uzależniona również od woli tego państwa, aby te karę wykonać, a nie przekazywać osoby ściganej do jej ojczystego państwa, które ją warunkowo przekazało (zob. S. Steinborn, op. cit., s. 967-968). Przykładem takiego dylematu jest właśnie przywołana wcześniej sprawa, która była przedmiotem osądu Sądu Apelacyjnego w P. (postanowienie z dnia 7 czerwca 2011 r., II AKz 257/11), a w której obywatel polski został przekazany celem ścigania innemu państwu z zastrzeżeniem, że w razie skazania na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności, nastąpić musi zwrotne przekazanie skazanego na terytorium Polski w celu wykonania tej kary lub środka. Po skazaniu obywatela polskiego w państwie wydania nakazu europejskiego na karę pozbawienia wolności, zarówno skazany jak i jego obrońca wielokrotnie składali do sądu polskiego wnioski o uchylenie tegoż zastrzeżenia, że skazany będzie przekazany w celu odbycia kary do Polski. Ponieważ jednak zastrzeżenie o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k. jest obligatoryjne, to konsekwencją tego - jak podkreślił Sąd Apelacyjny w P. - jest konieczność wykonywania kary w Polsce. Jednocześnie Sąd ten uznał, iż art. 607s i art. 607t k.p.k. "nie różnicują obywateli, gdyż faktycznie oba przepisy w końcu regulują zasady odbywania kary pozbawienia wolności w Polsce". Powyższe stwierdzenie jest zasadne tylko w odniesieniu do osób, które rzeczywiście kary pozbawienia wolności będą odbywać w Polsce, ale nie uwzględnia sytuacji, że przecież w przypadku o którym mowa w art. 607s k.p.k., osoba ścigana posiadająca obywatelstwo polskie (albo status azylanta) może odbywać karę w państwie wydania nakazu.

Należy zwrócić jednak uwagę, że w przedmiotowej sprawie powyższa kwestia nie ma aktualnie większego znaczenia, skoro postępowanie dotyczy obecnie jedynie kwestii ewentualnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

Jednakże już kwestia tego, czy przepis art. 607t § 1 k.p.k. przewiduje obligatoryjność, czy też fakultatywność zastrzeżenia o którym mowa w tym przepisie nie jest całkowicie dla tej sprawy obojętna.

W tym miejscu należy również zaznaczyć, że w praktyce niektórych państw członkowskich UE wymaga się wręcz pisemnego zapewnienia (gwarancji) ze strony państwa wydania ENA, że osoba ścigana zostanie zwrotnie przekazana w celu wykonania kary pozbawienia wolności (lub środka) orzeczonej za przestępstwo będące podstawą wydania ENA. Rzecz jednak w tym, że obowiązujące przepisy nie wymagają, aby przed wydaniem decyzji w przedmiocie wykonania nakazu europejskiego, państwo wydania ENA było zobowiązane - pod rygorem odmowy wykonania nakazu - przedstawienia sądowi polskiemu gwarancji zwrotnego przekazania osoby ściganej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania w celu odbycia kary. Zgodnie zaś z art. 7 Konstytucji RP, "organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa".

Wydaje się zresztą, iż państwo wydania ENA przejmując osobę ściganą, wobec której sąd polski zastrzegł, iż będzie ona odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania, przyjmuje to zastrzeżenie nie tylko do wiadomości, ale również akceptuje je i zobowiązuje się je respektować. W przeciwnym razie nie powinno ono w ogóle przejmować obywatela polskiego (lub azylanta), wydawanego na podstawie ENA, skoro nie akceptuje warunków takiego przekazania. Dla przykładu należałoby odwołać się chociażby do art. 24 decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 r., który co prawda dotyczy nieco innej sytuacji (przekazanie odroczone lub warunkowe), ale

w którym stwierdza się m.in., że "zamiast odroczenia przekazania wykonujący nakaz organ sądowy może czasowo przekazać osobę, której dotyczy wniosek wydajacemu nakaz państwu członkowskiemu na warunkach podlegających ustaleniu w drodze wzajemnego porozumienia między wykonującymi nakaz organami sądowymi. Porozumienie to sporządza się na piśmie, a jego warunki wiążą wszystkie organy wydającego nakaz państwa członkowskiego". Formalnie więc owo porozumienie wiąże wszystkie organy państwa wydania nakazu, ale powstaje pytanie, co się stanie wówczas, gdy organy tego państwa jednak takiego porozumienia nie będą respektować, tak jak w przypadku - *mutatis mutandis* - przekazania obywatela polskiego z zastrzeżeniem o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k., którego po zakończeniu postępowania nie przekazuje się z powrotem do państwa wykonania nakazu. Teoretycznie rzecz biorąc przeciw jest i sytuacja odwrotna, że i Państwo Polskie nie przekaże obywatela innego państwa, którego przekazanie nastąpiło pod warunkiem, że wykonanie kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności, nastąpi w państwie wykonania nakazu. Jeżeli bowiem proces toczył się przez dłuższy czas i w sprawę zaangażowanych było wiele organów, to przez zwykłe przeoczenie może - chociaż zdarzyć się nie powinno - dojść do wszczęcia postępowania wykonawczego w Polsce, pomimo zakazu płynącego z art. 607j k.p.k. Z tego jednak powodu nie należałoby automatycznie wywodzić wniosku, że zasady, które legły u podstaw decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 r., nie są już dla państw członkowskich UE wiążące. Nie sposób więc, niewątpliwie nagannych, przypadków nie przekazywania obywateli polskich celem wykonania kary w Polsce, pomimo ich wydania z zastrzeżeniem o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k., uogólniać i odmowę wykonania nakazu karnego traktować jako swoistego rodzaju retorsję. Na marginesie należy zauważyć, że Sąd Okręgowy nie przeanalizował, czy ustawodawstwo Republiki Federalnej Niemiec przewiduje odpowiednik art. 607j k.p.k., w którym sytuacja obywatela polskiego przekazanego celem ścigania "z zastrzeżeniem" byłaby jednoznacznie uregulowana i nie budziła wątpliwości.

W zakresie powyższej problematyki w doktrynie wyrażany jest pogląd, który w całości należy podzielić, że skoro osobę posiadającą obywatelstwo polskie albo korzystającą w Polsce z prawa azylu, wydaje się jedynie w celu przeprowadzenia lub dokończenia już wszczętego przeciwko niej postępowania karnego, to po prawomocnym zakończeniu tego postępowania musi nastąpić powrotne przekazanie skazanego Polsce w celu wykonania tu wymierzonej kary lub środka, a zastrzeżenie o którym mowa w art. 607t § 1 k.p.k. jest dla państwa wydania ENA wiążące (zob. P. Hofmański, op. cit., s. 804).

Powyższe nie oznacza jednak, aby organy władzy publicznej, w tym przypadku sądy, zupełnie pomijały w swoim orzecznictwie tę okoliczność, że ich decyzje nie są respektowane przez organy państwa wydania ENA i prawa obywateli polskich (azylantów) nie są przestrzegane. Nie chodzi zresztą przeciw tu o same sądy, ale o obywateli (azylantów), którym sądy mają zapewniać i gwarantować poszanowanie należnych im praw i wolności. Jeżeli bowiem zgodnie z przepisem art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k. "odmawia się wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli naruszałoby to wolności i prawa człowieka i obywatela", to rodzi się podstawowe pytanie, czy postępowanie organów sądowych Republiki Federalnej Niemiec takich praw i wolności obywateli polskich (azylantów) nie narusza. Zarówno przepis art. 55 ust. 4 Konstytucji RP, jak i przepis art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k., w swojej wymowie nie ograniczają katalogu tych wolności i praw człowieka, a to może oznaczać, że potencjalnie naruszenie (nie ograniczenie) każdej wolności lub prawa (gwarantowanych zarówno w Konstytucji RP, jak i aktach prawa międzynarodowego) może stanowić podstawę odmowy wykonania ENA. Wyrażany jest jednak w tym względzie pogląd, że ramy dla omawianej podstawy odmowy wykonania ENA wydają się być określone w pkt. 12 i 13 preambuły oraz art. 1 ust. 3 decyzji ramowej o ENA. Nie można bowiem zasadnie twierdzić, że każde poddanie osoby procedurze wydania, jak i samo wydanie oznaczać będzie zawsze naruszenie wolności i praw człowieka i obywatela. Po-

nadto, co oczywiste, uznanie, że wykonanie ENA naruszałoby wolności i prawa człowieka i obywatela musi być oparte na konkretnych faktach i okolicznościach i nie może być wynikiem abstrakcyjnych rozważań. Nie może być również efektem spekulacji czy braku zaufania do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości innego państwa członkowskiego UE. Ponadto, co istotne, przepis art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k. stanowi, że odmawia się wykonania nakazu, jeżeli "naruszałoby" to wolności i prawa człowieka i obywatela, a nie, że zachodziłoby niebezpieczeństwo naruszenia praw i wolności (zob. S. Steinborn, op. cit., s. 933-937).

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że przepis art. 607t § 1 k.p.k. nie stanowi przesłanki normatywnej do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania. Zawiera on natomiast adresowany do polskiego sądu nakaz, że w przypadku wydania europejskiego nakazu aresztowania wobec obywatela polskiego lub osoby, która korzysta w Rzeczypospolitej Polskiej z prawa azylu, przekazanie może nastąpić jedynie pod warunkiem, że osoba ta będzie odesłana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania. Praktyka natomiast organów sądowych niektórych państw - członków Unii Europejskiej, sprowadzająca się do nierespektowania decyzji polskich sądów co do obowiązku przekazywania obywateli polskich (azylantów) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po prawomocnym zakończeniu postępowania na terenie państwa wydania ENA, celem wykonania kary pozbawienia wolności lub środka polegającego na pozbawieniu wolności, może stanowić podstawę odmowy wykonania ENA, jeżeli - przykładowo - jego wykonanie, w konkretnym przypadku, naruszałoby wolności i prawa człowieka i obywatela (art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k.)."

」　　」

1.3. Orzecznictwo Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

」　　」

1.4. Zagadnienia prawne

」　　」

1.4.1. [Wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie](#), sygn. akt I KZP 18/12

Czy do postępowania sądowego wszczynanego przez wniesienie odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego, na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. Nr 77, poz. 649 ze zm.), stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296 ze zm.), czy też przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555)?

」　　」

1.4.2. Wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie, sygn. akt I KZP 19/12

1. Czy reguły wyłączenia wielości ocen mają zastosowanie do regulacji zawartej w art. 8 k.k.s.?
2. O ile zasadne jest stosowanie reguł wyłączenia wielości ocen, czy art. 76 § 1 k.k.s. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 286 § 1 k.k.?

» » » » » » » » » » » » » » » » » » »

1.4.3. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Tarnowie, sygn. akt I KZP 20/12

Czy - a jeżeli tak, to w jakim terminie - dopuszczalne jest cofnięcie (odwołanie) przez oskarżyciela prywatnego oświadczenia o odstąpieniu od oskarżenia złożonego przed rozpoczęciem przewodu sądowego (art. 496 § 2 k.p.k.)?

» » » » » » » » » » » » » » » » » » »

1.4.4. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Krakowie, sygn. akt I KZP 21/12

1. czy do idealnego zbiegu przestępstwa z art. 8 k.k.s. stosuje się zasady wyłączenia wielości ocen, a jeżeli tak to,
2. czy art. 108 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. 2011.177.1054 j.t.) w odniesieniu do fikcyjnej faktury rodzi obowiązek podatkowy, czy też zawarte w tym przepisie zobowiązanie do zapłaty kwoty podatku wskazanej w wystawionej fakturze ma charakter, swoistej sankcji administracyjnej,
3. czy zmiana stanu prawnego związana z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku VAT?

» » » » » » » » » » » » » » » » » » »

1.4.5. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt I KZP 22/12

Czy przepis art. 300 § 2 k.k. obejmuje swoją ochroną wyłącznie wierzytelności wynikające z obrotu gospodarczego, czy też udziela ochrony również wierzytelnościom powstałym w obrocie gospodarczym, zabezpieczającym interes fiskalny Państwa, w szczególności daninom publicznym i podatkom?

» » » » » » » » » » » » » » » » » » »

1.4.6. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Lublinie, sygn. akt I KZP 23/12

Czy zażalenie wniesione przez prokuratora na postanowienie sądu I instancji o uchyleniu środka zapobiegawczego wydane na skutek wniosku oskarżonego lub jego obrońcy (art. 254 § 1 k.p.k.), podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych, wynikających z art. 252 § 1 k.p.k., czy też na zasadach określonych w art. 254 § 3 k.p.k.?

» » » » » » » » » » » » » » » » » » »

1.4.7. Wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie, sygn. akt I KZP 24/12

Czy przestępstwo określone w art. 231 § 1 kk ma charakter formalny czy też materialny, tj. czy dla przypisania odpowiedzialności za przestępstwo z art. 231 § 1 kk konieczne jest ustalenie istnienia skutku w postaci bezpośredniego narażenia na niebezpieczeństwo wystąpienia szkody dla zindywidualizowanego i skonkretyzowanego w danych okolicznościach faktycznych interesu publicznego lub prywatnego wskutek nadużycia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.1.1. Roczny okres przedawnienia dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia od Skarbu Państwa w przypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania (SK 18/10)

11 października 2012 r. o godz. 9.00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał skargę konstytucyjną Henryka C. dotyczącą okresu przedawnienia dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia od Skarbu Państwa w przypadku bezpodstawnego tymczasowego aresztowania.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 555 Kodeksu postępowania karnego (k.p.k.) w zakresie, w jakim wprowadza roczny okres przedawnienia dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia od Skarbu Państwa w przypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania jest zgodny z art. 41 ust. 5 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Zdanie odrębne zgłosiła sędzia TK Teresa Liszcz.

Prawo do odszkodowania za niesłuszne aresztowanie nie ma charakteru absolutnego, a zatem, po spełnieniu wymogów wynikających z zasady proporcjonalności (art. 31 ust. 3 konstytucji) istnieje możliwość, by ustawodawca uregulował sposób korzystania z tego prawa i ograniczył korzystanie z niego. Ograniczenie takie musi spełnić test określoności i nie może naruszać istoty prawa do odszkodowania.

Trybunał Konstytucyjny oceniając termin przedawnienia uregulowany w art. 555 k.p.k. uznał, że ustawodawca spełnił wymóg formalny zasady proporcjonalności poprzez wprowadzenie terminu przedawnienia roszczenia w formie ustawy. Rozwiązanie takie realizuje konstytucyjny cel jakim jest stabilność systemu. Wprowadzony termin przedawnienia nie jest nadmiernie uciążliwy. Z art. 555 k.p.k. nie wynika początkowy termin, w którym można składać wniosek o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Jeśli można wykazać szkodę przed zakończeniem postępowania głównego, nie ma ustawowych przeszkód, by wniosek o odszkodowanie został złożony. Roszczenie wnioskodawcy wynika bowiem z faktu powstania szkody i wyrządzenia krzywdy na skutek stosowania tymczasowego aresztowania. Można więc ocenić, czy tymczasowe aresztowanie miało cechy niewątpliwie niesłusznego postępowania, przed prawomocnym zakończeniem sprawy, w toku której tymczasowe aresztowanie zastosowano. Wymagalność roszczenia odszkodowawczego za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie powstaje w momencie wyrządzenia szkody lub krzywdy. Nie zawsze jest to termin zbieżny z ostatecznym rozstrzygnięciem w sprawie.

Trybunał stwierdził ponadto, że zarzut przedawnienia nie jest podnoszony z urzędu, ale na wniosek prokuratora, który musi wykazać, że złożenie wniosku o odszkodowanie po upływie określonego terminu stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, wynikającymi z art. 5 k.c.

Trybunał zajął stanowisko, że zagadnienie długości okresów przedawnienia nie może być traktowane jako badanie prawa pod kątem zasady równości. Nie istnieje bowiem konstytucyjne prawo do równego traktowania podmiotów w odniesieniu do terminów przedawnienia ich roszczeń. Mimo ogólnej odpowiedzialności deliktowej, termin przedawnienia roszczeń z tej odpowiedzialności może być różnie wyznaczany, w zależności od wskazania cechy relewantnej, wyznaczającej kategorię podmiotów podobnych. Art. 555 k.p.k. traktuje jednakowo wszystkie podmioty, które dochodzą odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Nie ma tu zatem nieproporcjonalności ograniczenia długości okresów przedawnienia.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził również, że kwestionowana regulacja nie narusza istoty prawa do odszkodowania. Odszkodowanie może być realizowane na podstawie przepisów rozdziału 58 k.p.k. Ukształtowanie terminu przedawnienia jako zawitego umożliwi dochodzenie roszczenia także po upływie tego terminu. Stanowi to gwarancję, że w sytuacjach, w których wymagają tego zasady współżycia społecznego, a zatem wówczas gdy złożenie wniosku o odszkodowanie następuje po terminie, odszkodowanie może zostać przyznane, ze względu na szczególne okoliczności. Okolicznością taką nie może być jednak fakt niezajomości prawa.

W ocenie Trybunału, sądy dokonują wykładni art. 555 k.p.k. w zgodzie z konstytucją, tak aby nie nastąpiło zamknięcie drogi do uzyskania odszkodowania za bezprawne działanie organu władzy publicznej. Trybunał nie ma możliwości takiego kształtowania swoich wyroków, aby określać w nich wysokość odszkodowań, które czyniłyby zadość wymogom konstytucyjnym. Zagadnienia te są poza zakresem jego kognicji.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.1.2. Odpowiedzialność karna za prowadzenie robót budowlanych bez wymaganego zezwolenia oraz bez wymaganego zgłoszenia (P 27/11, połączona z P 1/12 i P 2/12)

9 października 2012 r. o godz. 9.00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał połączone pytania prawne Sądu Rejonowego w Janowie Lubelskim II Wydział Karny dotyczące granic odpowiedzialności prawnokarnej.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 90 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane w zakresie, w jakim przewiduje odpowiedzialność karną za prowadzenie robót budowlanych bez wymaganego zezwolenia oraz w zakresie, w jakim przewiduje prowadzenie robót budowlanych bez wymaganego zgłoszenia:

- jest zgodny z zasadą proporcjonalności wyrażoną w art. 2 konstytucji,
- jest zgodny z zasadą prawidłowej legislacji wyrażoną w art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 konstytucji.

W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Zgodnie z art. 2 w związku z art. 42 ust. 1 konstytucji przepis penalizujący określone zachowanie musi być na tyle precyzyjny, aby w danych, konkretnych okolicznościach nie było wątpliwości, czy aktualizuje się odpowiedzialność karna. Brak dostatecznej precyzji jest samoistną podstawą orzeczenia niekonstytucyjności przepisu tylko wówczas, jeżeli nie jest możliwe ustalenie jego treści w drodze wykładni - w tym wykładni dokonywanej w praktyce sądowej. W wypadku zaskarżonego art. 90 prawa budowlanego istnieje możliwość dokonania wykładni prowadzącej do jednoznacznego ustalenia sankcjonowanej normy prawnej.

Ustawodawca korzysta ze znacznej swobody w stanowieniu przepisów zakazujących określonych zachowań pod groźbą kary, jest w szczególności uprawniony do stanowienia prawa odpowiadającego założonym celom kryminalnopolitycznym.

W uzasadnieniu badanego pytania prawnego nie przedstawiono argumentów natury kryminalnopolitycznej, które przemawiałyby za koniecznością modyfikacji penalizacji tzw. samowoli budowlanej poprzez jej zawężenie.

Zgodnie z art. 1 par. 2 kodeksu karnego (dalej k.k.), odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuszcza się takiego czynu realizującego znamiona typu czynu zabronionego, którego stopień społecznej szkodliwości (zdefiniowany w art. 115 par. 2 k.k.) jest wyższy niż znikomy. Czyn spełniający znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 90 prawa budowlanego może być uznany w określonej sytuacji za czyn zawierający znikomy ładunek społecznej szkodliwości. Taka zaś konstatacja będzie równoznaczna stwierdzeniu, że taki czyn nie stanowi przestępstwa (art. 1 par. 2 k.k.). Element materialny przestępstwa pozwala zatem na odmienne traktowanie rozmaitych czynów realizujących znamiona tzw. samowoli budowlanej z uwzględnieniem stopnia społecznej szkodliwości, w szczególności zaś "dolnego progu", jaki w tym zakresie wyznacza art. 1 par. 2 k.k. Stwierdzenie, że ładunek społecznej szkodliwości czynu jest w określonej sytuacji wyższy niż znikomy również nie oznacza takiego samego traktowania wszelkich czynów stanowiących tzw. samowolę budowlaną, bez względu na stopień ich społecznej szkodliwości. Różnicowaniu reakcji prawnokarnej służą przepisy zamieszczone w części ogólnej kodeksu karnego.

Nie sposób uznać, żeby dolegliwość wiążąca się ze stosowaniem instrumentów, jakimi w wypadku samowoli budowlanej operują przepisy prawa administracyjnego powodowała, że przewidziana tu reakcja prawnokarna jest nadmierna. Stopień dolegliwości wiążący się z zastosowaniem instrumentów prawoadministracyjnych można porównać do sytuacji, w której z realizacją znamion typu czynu zabronionego wiąże się szkoda, której naprawienie - zgodnie z wolą poszkodowanego - ma nastąpić bądź przez zapłatę odszkodowania bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.1. Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 426 § ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego - w zakresie w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy - z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.2. Prawo przewozowe; penalizacja zachowania podróżnego, który w czasie kontroli biletów nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli do czasu przybycia Policji lub innych organów porządkowych (K 16/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 87b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku - Prawo przewozowe w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym przez to, że:

- odnosi się do każdego kontrolowanego podróżnego, a nie tylko podróżnego, który w czasie kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu, mimo braku odpowiedniego dokumentu przewozu, odmawia zapłaty należności i okazania dokumentu, umożliwiającemu stwierdzenie jego tożsamości,

- nakazuje, pod groźbą kary, podróżnemu pozostanie w miejscu przeprowadzania kontroli albo w innym miejscu wskazanym przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego albo osobę przez niego upoważnioną do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, niezależnie od tego, czy podróżny swoim działaniem zmierza bezpośrednio do uniemożliwienia zatrzymania go przez funkcjonariusza Policji lub innych uprawnionych służb porządkowych,

z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 Konstytucji RP

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.3. Kontrola operacyjna (K 15/12 – połączona z K 28/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności:

1) art. 19 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji,

- 2) art. 9e ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej,
- 3) art. 36c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zmianami),
- 4) art. 31 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- 5) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych",
- 6) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 5, w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność",
- 7) art. 31 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 5

- z art. 2, art. 47, art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

o zbadanie zgodności:

- 1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;
- 2) art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;
- 3) art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych w związku z art. 212 § 1 i § 2, art. 216 § 1 i § 2, art. 217 § 1, art. 221, art. 278 § 1 - 3 i § 5, art. 284 § 1 - 3, art. 288 § 1 i § 2 oraz art. 290 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy, z art. 45, art. 46 ust. 1, art. 49 i art. 49a ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku - Prawo prasowe, z art. 34 pkt 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych, art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, art. 77 pkt 2, 2a i 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i w związku z art. 52 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;
- 4) art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej w związku z art. 60 § 2 i § 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1, § 3 i § 4, art. 80 § 1 i § 2, art. 93 § 2 i § 3, art. 95 § 1, art. 108 § 2 oraz art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;
- 5) art. 36b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej, w związku z art. 85 § 4, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 91 § 4, art. 92

§ 3, art. 94 § 3, art. 95 § 2 i art. 96 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy oraz w związku z art. 100 ust. 1 i art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 19 marca 2004 roku - Prawo celne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu "i innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 28 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz c, jak również pkt 5 ustawy, o której mowa w pkt 6 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zmianami) - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "a także innych ustawach i umowach międzynarodowych" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy, o której mowa w pkt 8 - w zakresie, w jakim odnosi się do zwrotu: "oraz innych [przestępstw - włącznie] niż wymienione w lit. a - f, godzących w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność" - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

art. 32 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w pkt 8 - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

11) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 4, art. 12 ust. 3-6, art. 13 oraz art. 15 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

12) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 8 ust. 1 i 3 oraz art. 10 ust. 1, 2, 5 i 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora, z art. 87 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, z art. 38 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym, z art. 49a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze, z art. 24h ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, z art. 25c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym oraz w związku z art. 27c ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

13) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1990 roku o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

14) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym w związku z art. 200 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku - Prawo zamówień publicznych, z art. 46 ust. 1, art. 75 ust. 1 - 4 i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej oraz w związku z art. 3 ust. 1, art. 20a ust. 1 - 3, art. 31 a, art. 36 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 69e ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

15) art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 6 i pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

16) art. 75 d ust. 1 w związku z ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej w związku z art. 108 § 2 i art. 109 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy - z art. 2, art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji, o której mowa w pkt 1;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.4. Stosowanie środków przymusu bezpośredniego oraz użycie broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej (K 11/12)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności:

1) przepis art. 22 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o Służbie Więziennej z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

2) przepisy § 2 ust. 2, § 3 ust. 1 i ust. 2 zdanie pierwsze, § 5 ust. 2, § 7, § 8 ust. 1, ust. 3 i ust. 4, § 9 ust. 1, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 17, § 18, 2 § 19, § 20, § 21, § 22, § 23 ust. 1 i ust. 3, § 24 oraz § 26 ust. 1, ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2010 roku w sprawie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej z art. 22 ustawy, o której mowa w pkt 1, jak również z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.5. Konstytucyjność zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji adwokackiej (K 6/12)

Naczelna Rada Adwokacka wniosła o zbadanie zgodności:

1) art. 66 ust. 1 pkt 4 lit. b i art. 66 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze z art. 2 Konstytucji RP;

2) art. 66 ust. 1 pkt 4 lit. b i art. 66 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze w zakresie, w jakim dotyczą osób wykonujących wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na podstawie umowy cywilnoprawnej, z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP;

3) art. 68 ust. 3 pkt 5 i art. 78a ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze z art. 2 Konstytucji RP;

4) art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze z art. 2 i art. 17 ust. 1 Konstytucji RP;

5) art. 77a, art. 78 ust. 1, 3, 4, 8, 9 i 15, art. 78d, art. 78e i art. 78h ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.6. Warunki i sposób użycia środków przymusu wobec nieletnich (K 3/12)

Prokurator Generalny wniósł zgodności o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich w brzmieniu nadanym przez art. 205 pkt 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.7. Odpowiedzialność karna funkcjonariusza publicznego (P 37/12)

Sąd Rejonowy w Lesznie wystąpił z pytaniem:

- czy art. 231 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP,

- czy art. 231 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny w zakresie brzmienia: "działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego" jest zgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.8. Zarządzenie przez sąd obligatoryjnego wykonania kary warunkowo zawieszonej; przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub małoletniej (P 34/12)

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Warszawie wystąpił z pytaniem czy:

1) art. 75 § 1a kodeksu karnego jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,

2) art. 75 § 1a kodeksu karnego jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji RP,

3) art. 75 § 1a kodeksu karnego z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP i w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.9. Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie niezawierającym regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego i ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do tejże odpowiedzialności, oraz art. 19 i art. 21 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej nie nakazują stosowania odpowiednio przepisu art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w postępowaniu lustracyjnym - są zgodne z art. 2, art. 7 i art. 181 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.10. Obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego przez osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne (P 30/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o zmianie ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim nakłada obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego na osobę, wobec której toczy się wszczęte wcześniej postępowanie lustracyjne i nie przewiduje prawa tej osoby do odmowy złożenia takiego oświadczenia -jest zgodny z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3 i art. 42 ust. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.11. Brak definicji pojęcia „stan pod wpływem środka odurzającego” (P 16/12)

Sąd Rejonowy w Chorzowie wystąpił z pytaniem: czy art. 178a § 1 kodeksu karnego w zakresie, w jakim nie definiuje znamienia „stanu pod wpływem środka odurzającego” jest zgodny z art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.12. Związanie sądu, któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oceną prawną i wskazaniami co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego (P 14/12)

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wystąpił z pytaniem: czy art. 386 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim stanowi iż ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą sąd, któremu sprawa została przekazana przy ponownym rozpoznaniu sprawy, jest zgodny z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.13. Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 446 § 1 i 2 w związku z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 32 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 zd. 1., art. 45 ust. 1, art. 47, art. 52 ust. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.14. Karalność bezskutecznego podżegania do pomocnictwa w popełnieniu czynu zabronionego (SK 35/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 13 § 1 i art. 18 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 2, art. 31 ust. 1 i 3 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.15. Zaskarżenie postanowienia w sprawie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (SK 33/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 426 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją dokonaną przez ustawę z dnia 20 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1, art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.16. Zasady ustanawiania kuratora celem wykonywania praw małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem (SK 5/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 51 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w związku z art. 98 § 2 pkt 2 w związku z art. 98 § 3 w związku z art. 99 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1; art. 47 w związku z art. 51 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3; art. 48 ust. 2; art. 72 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.17. Brak określenia maksymalnego okresu trwania tymczasowego aresztowania w postępowaniu karnym (art. 263 § 7 k.p.k.) (SK 3/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności art. 263 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 40 w związku z art. 41 ust. 4 oraz art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.18. Prawo do obrony; możliwość zastrzeżenia obecności zatrzymującego podczas bezpośredniej rozmowy zatrzymanego z adwokatem (art. 245 § 1 k.p.k.) (K 37/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich o zbadanie zgodności art. 245 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w części zawierającej słowa „zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny” z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.19. Prawo do obrony; odmowa wyznaczenia obrońcy z urzędu; brak możliwości bezpośredniego zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu (art. 81 § 1, art. 78 § 2 k.p.k.) (K 30/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1. Artykułu 81 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie przewiduje zaskarżenia zarządzenia prezesa sądu w przedmiocie odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 Kodeksu postępowania karnego – z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP.

2. Artykułu 78 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie przewiduje zaskarżenia postanowienia sądu w przedmiocie cofnięcia wyznaczenia obrońcy z urzędu – z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.20. Zasady porozumiewania się tymczasowo aresztowanego z obrońcą (art. 73 § 2 i 3 k.p.k.) (K 25/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł zgodności o zbadanie zgodności art. 73 § 2 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

2.2.21. Określenie katalogu zbieranych danych o jednostce za pomocą środków technicznych w działaniach operacyjnych; zasady niszczenia pozyskanych danych (K 23/11 – połączona z K 34/11 i K 21/12)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1. art. 19 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
 2. art. 9e ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej;
 3. art. 36c ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej;
 4. art. 31 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych;
 5. art. 27 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
 6. art. 17 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
 7. art. 31 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego
- z art. 2 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

o zbadanie zgodności:

1) art. 20c ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego z art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

2) art. 36b ust. 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, art. 28 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego w zakresie w jakim, przepisy te zezwalając na pozyskiwanie danych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne nie przewidują zniszczenia tych spośród pozyskanych danych, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla prowadzonego postępowania z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

o zbadanie zgodności:

- 1) art. 75d ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej z art. 47 i art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

2) art. 75d ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1 z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP;

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.22. Prawo do korzystania z pomocy obrońcy na etapie czynności wyjaśniających; postępowanie w sprawach o wykroczenia (art. 4 k.p.s.w.) (K 19/11 – połączona z P 22/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – w zakresie, w jakim przepis ten pomija prawo do korzystania z obrońcy na etapie prowadzenia czynności wyjaśniających przez osoby, co do których istnieją uzasadnione podstawy do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie – z art. 2 i art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i podstawowych Wolności.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.23. Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wystąpił z pytaniem: czy art. 17 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim pomija to, że nie wszczyna się postępowania karnego, a wszczęte umarza, gdy postępowanie o wykroczenie co do tego samego czynu tej samej osoby, zostało wcześniej prawomocnie zakończone, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 14 ust. 7 Międzynarodowego paktu Praw Obywatelskich i Politycznych?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.24. Odpowiedzialność karna i wykroczeniowa za ten sam czyn (art. 10 § 1 k.w.) (P 23/11)

Sąd Rejonowy w Grójcu wystąpił z pytaniem: czy art. 10 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń w zakresie, w jakim dopuszcza stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, odpowiedzialność za przestępstwo i wykroczenie, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r.?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.25. Obrót instrumentami finansowymi (P 11/11)

Sąd Rejonowy w Kielcach wystąpił z pytaniem: czy art. 183 ust. 1 i art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi jest zgodny z art. 42 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP?

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.26. Obowiązek oskarżonego poddania się badaniom; zastosowanie środków przymusu, asysta przy badaniu (U 2/11)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności

1) § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie poddawania badaniom lub wykonywania czynności z udziałem oskarżonego oraz osoby podejrzanej z art. 74 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, art. 41 ust. 1, art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP,

2) § 5 ust. 2, § 10 ust. 1 rozporządzenia wymienionego w pkt 1 w części zawierającej słowa "mimo zastosowania przymusu bezpośredniego," z art. 74 § 4 k. p. k., art. 41 ust. 1 i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」

2.2.27. Działanie na szkodę spółki, *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (art. 585 § 1 k.s.h.) (SK 19/11)

W skardze kasacyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 585 § 1 k.s.h. z art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」

2.2.28. Tymczasowe aresztowanie; przedłużenie stosowania tego środka; zasady zawiadomiania obrońcy osoby, wobec której ma być zastosowane tymczasowe aresztowanie o terminie przesłuchania tej osoby (art. 249 § 3 i 5 k.p.k.) (SK 10/11)

W skardze kasacyjnej wniesiono o zbadanie zgodności

1) art. 249 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim pomija obowiązek wysłuchania zainteresowanego (podejrzanego lub oskarżonego) przy dalszym stosowaniu - przedłużeniu aresztu, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także z art. 5 ust. 4 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2;

2) art. 249 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, w zakresie w stanowi, że zawiadomienie obrońcy osoby, wobec której ma być zastosowane tymczasowe aresztowanie, o terminie przesłuchania tej osoby nie jest obowiązkowe, ale uzależnione od wniosku oskarżonego oraz dodatkowej przesłanki nieutrudniania przeprowadzenia tej czynności w sytuacji, gdy udział prokuratora w takim przesłuchaniu jest obligatoryjny – z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także z art. 5 ust. 4 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」 　 」

2.2.29. Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych skazanym odbywającym karę pozbawienia wolności (K 22/10)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 115 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.30. Przywrócenie terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia (K 18/10)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 55 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie określa wymienionego w nim terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, jako terminu zawitego – z art. 45 ust. 1 i z art. 2 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.31. Prawo lotnicze, kara grzywny, *nullum crimen sine lege* (P 43/10)

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie wystąpił z pytaniem: czy art. 210 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze jest zgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.32. Wykroczenia; zasady zmiany grzywny na pracę społecznie użyteczną (art. 25 § 1 i 2 k.w.) (P 16/10)

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie wystąpił z pytaniem: czy art. 25 § 1 i § 2 k.w., w zakresie w jakim przewidują możliwość zamiany grzywny na pracę społecznie użyteczną, albo na areszt, jedynie jeśli jest to grzywna przekraczająca kwotę 500 złotych, jest zgodny z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.33. Brak możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego oddalające wnioski o wznowienie postępowania (art. 547 § 1 k.p.k.) (SK 23/10)

W skardze kasacyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 547 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego z art. 78 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[Dokumenty w sprawie dostępne na stronie internetowej Trybunału](#)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

3. Zmiany w prawie

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

Zmiany wchodzące w życie w sierpniu i wrześniu 2012 r.

- **W dniu 17 października 2012 r.** – ustawa z dnia 31 sierpnia 2012 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2012.1091).

Ustawa wprowadziła zmiany m.in. w Rozdziale 63 Kodeksu postępowania karnego dotyczącym Przejęcia i przekazania ścigania karnego. Dodane zostały rozdziały: „Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie środka zapobiegawczego” (Rozdział 65c) oraz „Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia wydanego w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania” (rozdział 65d).

Pełny tekst: <http://dziennikustaw.gov.pl/DU/2012/1091/1>

5. Informacja międzynarodowa

5.1. Rada Europy

5.1.1. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

5.1.1.1. Ukaranie dziennikarza za krytykowanie architektury komunistycznej naruszyło wolność wyrażania opinii

(opr. dr Hanna Kuczyńska, asystent sędziego, Izba Karna SN)

przepisy: art. 10 EKPCz, art. 212 k.k.

hasła: Wolność słowa

Wyrok z 16 października 2012 r. w sprawie Smolorz przeciwko Polsce (nr skargi 17446/07)

Teza:

1. **Architektura jako przedmiot wyrażonej przez dziennikarza opinii dotyczy kwestii abstrakcyjnych i z natury swej bardzo subiektywnych, z trudem poddających się ocenie konkretnej i obiektywnej. Tak więc wymaganie od skarżącego wykazania dokładności i zgodności z faktami swoich opinii miało charakter zadania niemożliwego.**

2. **Prasa ma za zadanie przekazywać informacje i opinie na tematy o istotnym znaczeniu dla ogółu i czyniąc to, ma możliwość odwołania się do pewnej dozy przesady, a nawet prowokacji, a w konsekwencji do przejawiania pewnych problemów i braku subiektywizmu. Odwołanie się do tonu satyrycznego i zastosowanie ironii pozostaje w granicach wolności słowa dziennikarza..**

Z uzasadnienia:

Stan faktyczny:

Skarżący w tej sprawie Michał Smolorz, jest dziennikarzem, który przygotowuje co tydzień artykuł do dodatku śląskiego „Gazety Wyborczej”. W dniu 28 maja 2004 r. napisał artykuł zatytułowany „Architekt i mistrz samozadowolenia” na temat budynków zaprojektowanych przez Juranda Jareckiego i innych architektów podczas okresu PRL w Katowicach. Artykuł stanowił odpowiedź na wywiad z Jurandem Jareckim opublikowany w tej samej gazecie tydzień wcześniej, pod tytułem „Radość burzenia”. Wyrażając się w sposób wysoce krytyczny na temat architektonicznego stylu, M. Smolorz skrytykował budynki, które w momencie powstawania miały być symbolem nowoczesności, jednak już wówczas podobały się jedynie swoim twórcom, „aparaczykom komunistycznym”. „Pan Jurand Jarecki i cała ekipa katowickich architektów tamtej epoki byli przekonani, że tworzyli rzeczy wielkie i uszczęśliwiali ludzi. W rzeczywistości tworzyli wielkość na miarę

plaszcz ortalionowego i krawata na gumce". Inny fragment tego artykułu brzmiał: „A co zostało w Katowicach po epoce « radości burzenia » Juranda Jareckiego i jego kamratów? Spośród tylu wzniesionych wówczas obiektów właściwie tylko Spodek przetrwał próbę czasu. I na tym koniec. Wszystko inne, co miało być symbolem „nowoczesności” i zastąpiło zniszczoną zabudowę secesyjną oraz inne wartościowe obiekty, zawstydza dziś swoją pospolitą brzydotą i zmurszałą estetyką bolszewizmu. Sławetne domy towarowe Zenit i Skarbek już w chwili powstania podobały się wyłącznie architektowi i aparatczykom partyjnym. Dziś rażą oczy i tragicznie szpecą rynek”. „Jak można sobie nie mieć nic do zarzucenia, choć setki tysięcy ludzki skazało się na życie w szpetocie, choć składało się podpisy pod unicestwianiem dorobku śląskiej cywilizacji?” Trybunał powyższe fragmenty artykułu M. Smolorza zacytował in extenso w swoim wyroku.

W lipcu 2004 r. J. Jarecki wniósł pozew na drodze cywilnej przeciwko M. Smolorzowi o ochronę dobrego imienia. Skarżący przedstawił sądowi stanowisko, zgodnie z którym J. Jarecki był – jako osoba odpowiedzialna za kształt urbanistyczny Katowic - postacią publiczną. Jako taka osoba mógł spodziewać się, że zostanie poddany krytyce. Krytyka ta stanowiła część szerszej dyskusji toczącej się na łamach „Gazety Wyborczej” od 2002 r., między jej czytelnikami i internautami. To właśnie krytyka wyrażona przez czytelników, których zdaniem wybrane budynki skonstruowane przez architekta były brzydkie i niefunkcjonalne, stała się podstawą do sformułowania tak zdecydowanie krytycznych poglądów w artykule przez M. Smolorza. Skarżący podniósł również, że w sprawach o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa krytyka może przybrać formę surową i dobitną. Co więcej, architektura jest – ze swej natury – podatna na subiektywny osąd. Wreszcie wskazał, że debata toczyła się w dozwolonych przez prawo ramach, na łamach gazety, w której zresztą J. Jarecki mógł opublikować swoją odpowiedź na stawiane mu zarzuty.

Wyrokiem z 15 lipca 2005 r. Sąd Okręgowy w Katowicach nakazał M. Smolorzowi opublikowanie przeprosin w „Gazecie Wyborczej” i zapłatę kosztów sądowych. Sąd uznał, że artykuł, napisany w kpiący i ironiczny sposób, naruszył honor i dobre imię J. Jareckiego jako architekta. Sąd uznał, że skarżący użył prześmiewczego tonu, chociaż wpływ architekta na wygląd Katowic był powszechnie, zdaniem sądu, zauważany i doceniany i to nie tylko przez „aparatczyków” i kolegów architekta. Autor artykułu wyraził poglądy, które – jego zdaniem – podzielała cała opinia społeczna, co jednak nie było – zdaniem sądu – zgodne z prawdą, a które miały ośmieszać pracę i osobę architekta. M. Smolorz zdaniem sądu przekroczył granicę uprawnionej krytyki. Nawet, jeśli nie używał on określeń znieważających i obraźliwych, to wrażenie, jakie miał wywrzeć i wywarł artykuł, musiało prowadzić do przyjęcia, że treść artykułu zmierzała do naruszenia dobrego imienia architekta. Skarżący wniósł apelację. Podniósł, że sąd powinien sobie zdawać sprawę z tego, że artykuł stanowił część debaty publicznej nad wyglądem architektury, w której brał udział również powód, którego opinie też były nierzadko agresywne i obraźliwe. Przyznając ochronę powodowi sąd tym samym naruszył prawo do publicznego wyrażania opinii. Tymczasem krytyka przedstawiona w artykule opierała się na faktycznych podstawach.

Wyrok ten został utrzymany w mocy przez sąd odwoławczy w dniu 22 marca 2006 r. Sąd ten podkreślił, że jedynie rzetelna i uczciwa krytyka, pozostająca w zgodzie z zasadami współżycia społecznego, może podlegać ochronie. Sąd Najwyższy oddalił kasację.

M. Solorz wniósł skargę do Trybunału opierając się na art. 10 Konwencji, podnosząc, że zostało naruszona jego wolność wyrażania opinii.

Postępowanie przed Trybunałem

Trybunał w swoim wyroku przypomniał, że wolność prasy nie jest wolnością bezwarunkową. Może ona być ograniczona w przypadkach wymienionych w art. 10 ust. 2 Kon-

wencji. Przepis ten pozwala na ochronę dobrego imienia osób trzecich, jednak ten cel powinien być równoważony przez potrzebę zapewnienia możliwości podejmowania dyskusji na tematy polityczne. To do państwa należy ocenić, jakie szczególne potrzeby społeczne wymagają ochrony przez ograniczenie wolności słowa. Jednak te ograniczenia powinny być proporcjonalne do konieczności zapewnienia wolności prasy w państwie demokratycznym i powinny być zawsze interpretowane wąsko. Zadaniem Trybunału nie jest zastępowanie organów krajowych w zakreślaniu granic wolności słowa, ale ocena, czy ograniczenie tego prawa przez organy państwowe nie przekracza marginesu uznania określonego w art. 10 ust 2 Konwencji i nie narusza istoty art. 10 Konwencji.

Nie można zapomnieć o roli, jaką spełnia prasa w państwie prawa. Wolność prasy zapewnia obywatelom dostęp nie tylko do informacji, ale i do opinii na tematy o znaczeniu ogólnospołecznym. Dlatego też wolność dziennikarza do publikowania swoich opinii zawiera w sobie też możliwość odwoływania się w pewnych przypadkach do przesady, a nawet do prowokacji. Szczególnie znaczenie ma rozróżnienie między stwierdzeniem faktów i wyrażaniem opinii. Podczas gdy prawdziwość tych pierwszych można poprzeć dowodami, to te drugie nie poddają się ocenie pod względem precyzyjności. Chociaż jednak nie jest możliwe przedłożenie dowodu prawdziwości opinii, to prawo do wyrażania opinii podlega szczególnej ochronie jako zasadniczy element gwarancji określonej w art. 10 Konwencji.

Jeśli chodzi o zastosowanie powyższych zasad do niniejszej sprawy to Trybunał nie miał wątpliwości – z czym również zgadzały się obie strony postępowania – że wyrok wydany przez Sąd Okręgowy w Katowicach stanowił ingerencję w wolność słowa skarżącego. Ingerencja ta była przewidziana w ustawie i spełniała ważny społecznie cel – ochronę dobrego imienia osób trzecich. Trybunał skupił się więc na ocenie, czy dana ingerencja w wolność słowa była proporcjonalna i czy spełniany przez nią cel był niezbędny w społeczeństwie demokratycznym.

36. „Trybunał po pierwsze ocenił kontekst tej publikacji. Zauważył, że została ona opublikowana w ramach dyskusji, która toczyła się między czytelnikami dziennika i internautami na temat aspektów urbanistycznych Katowic i ich możliwego rozwoju w przyszłości. Temat ten odnosił się niewątpliwie do zagadnienia istotnego dla społeczeństwa, domeny, w której ograniczenia wolności słowa powinny być traktowane bardzo restrykcyjnie. Trybunał podkreślił, że środki przedsięwzięte przez państwo nie mogą prowadzić do zniechęcania prasy do brania udziału w dyskusji na tematy o istotnym znaczeniu dla ogółu” (tak m.in. w wyroku Kulis i Różycki przeciwko Polsce z 6 października 2009 r., nr sprawy 207209/03, § 37).

37. „Trybunał zauważył, że artykuł skarżącego stanowił część dyskusji toczącej się między nim, a jego adwersarzem J. Jareckim, która wywiązała się na gruncie wywiadu, jakiego ten drugi udzielił i który opublikowano w dzienniku. Komentarz, jaki zawarł skarżący w swoim artykule dotyczył nie tyle osoby architekta, ale jakości jego wkładu w architekturę miejską. To sprawia, że zarówno dziennikarz, jak i jego adwersarz, byli w niniejszej debacie osobami publicznymi. W konsekwencji, granice dopuszczalnej krytyki były szersze, niż w przypadku osób niebędących osobami publicznymi” (por. wyrok w sprawie Urbino Rodrigues de Silva przeciwko Portugalii z 29 listopada 2005 r., nr sprawy 75088/01, § 30).

38. „Trybunał zauważył też, że w artykule skarżący zareagował na słowa swojego adwersarza, jednego z twórców architektury Katowic w okresie powojennym. Wyraził swój pogląd na temat wartości dzieł, które powstały w tym okresie na podstawie jego planów i na temat estetyki miasta. Trybunał ocenił, że debata, w której brali udział dziennikarz i jego przeciwnik, dotyczyła zagadnień, które można zakwalifikować jako „historyczne”. W tym kontekście można stwierdzić, że, co do zasady, upływ czasu umożliwia cieszenie się

większą wolnością w zakresie oceny takich wydarzeń” (por. wyrok w sprawie Orban przeciwko Francji z 15 stycznia 2009 r., nr 20985/05, § 52).

39. „Co do natury komentarza poczynionego przez skarżącego, Trybunał zauważył, że sądy krajowe zarzuciły mu – nie odnosząc się do tego, że należy odróżnić stwierdzenie faktu od wyrażenia opinii – że wyrażał on swoje opinie w sposób „demagogiczny i pozabawiony konkretnych podstaw”. Sądy te uznały też, że, nie przedstawiając żadnych podstaw faktycznych swoich twierdzeń, wyraził kategorię opinii, pozwalającą dojść do wniosku, że J. Jarecki był „jedynym odpowiedzialnym za zniszczenie dziedzictwa śląskiego”.

40. „Trybunał stwierdził, że sądy krajowe w sposób rygorystyczny oceniły tę publikację, nie biorąc pod uwagę jej kontekstu i charakteru. Skarżący wyraził opinię, o charakterze manifestacyjnie negatywnym, na temat wartości estetycznej dzieł architektury municipalnej stworzonych przez J. Jareckiego. Przedmiot debaty dotyczył kwestii abstrakcyjnych i z natury swej bardzo subiektywnych, z trudem poddających się ocenie konkretnej i obiektywnej. Tak więc Trybunał ocenił, że wymaganie od skarżącego wykazania dokładności i zgodności z faktami swoich opinii miało charakter zadania niemożliwego (tak w wyroku Thorgeirson przeciwko Islandii z 25 czerwca 1992 r., A 239, § 65). Zresztą, biorąc pod uwagę ironiczną wymowę całego artykułu, uwagi odnoszące się do J. Jareckiego nie mogły i nie powinny być uznane za oskarżenie poważne i formalne” (tak w wyroku Sokołowski przeciwko Polsce z 29 marca 2005 r., nr sprawy 75955/01, § 46).

41. „Trybunał zauważył, że sądy krajowe uznały, iż skarżący wyrażał się w sposób ironiczny i kpiący. Trybunał podkreślił w tym aspekcie, że prasa ma za zadanie przekazywać informacje i idee na tematy o istotnym znaczeniu dla ogółu i że, czyniąc to, ma możliwość odwołania się do pewnej dozy przesady, a nawet prowokacji, a w konsekwencji do przejawiania pewnych problemów i braku subiektywizmu (tak m.in. w wyroku Dąbrowski przeciwko Polsce z 19 grudnia 2006 r., nr sprawy 18235/02, § 35). Odwołanie się do tonu satyrycznego i zastosowanie ironii pozostaje w granicach wolności słowa dziennikarza. Trybunał zauważył, w przeciwieństwie do opinii wyrażonej przez Sąd Okręgowy w Katowicach, że skarżący nie użył języka ordynarnego, ani aroganckiego. Nie ocenił cech osobistych architekta lecz jedynie wybrane dokładnie elementy jego dokonań zawodowych. Trybunał uznał, że, biorąc pod uwagę kontekst publikacji, styl i środki wyrazu użyte przez jej autora pozostawały w zgodzie z naturą zagadnień poruszanych w artykule”.

42. „W efekcie, tym, co miało największe znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, nie był nieznaczny charakter sankcji nałożonej na skarżącego, ale sam fakt, że został on zmuszony do opublikowania przeprosin za swój komentarz.”

43. „Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, Trybunał uznał, że miało miejsce naruszenie art. 10 Konwencji.”

Trybunał orzekł, że RP musi zapłacić skarżącemu zadośćuczynienie w wysokości 2.000 euro oraz 310 euro tytułem kosztów sądowych.

┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘ ┘

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

6.1. Przegląd książek

- Przepępczość i polityka karna w Polsce w świetle faktów i opinii społeczeństwa w okresie transformacji, T. Szymanowski, Wolters Kluwer 2012,
- Podstawy prawa karnego i prawa wykroczeń, Violetta Konarska-Wrzosek, Andrzej Marek, Tomasz Oczkowski, TNOiK 2012;
- Małoletni pokrzywdzony w polskim procesie karnym, A.Z. Krawiec, TNOiK 2012;
- Przepępcstwo zniesławienia i zniewagi prasowej. M. Bartnik, W. Lis, Difin 2012;

6.2. Przegląd czasopism

Acta Universitatis Lodzianis, Folia Iuridica 71, Łódź 2012

- J. Jurewicz, Uwagi o odpowiedzialności karnej za naruszenie praw autorskich i praw pokrewnych;
- Nawój-Śleszyński, Resozjalisierung durch den Offenen und Halboffenen Strafvollzug in Polen,
- R. Pietruszka, Warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej po nowelizacji z 2009 roku;
- W. Stolarczyk, Umieszczenie w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego w świetle wyników badań empirycznych;
- P. Szczepański, Trybunał Konstytucyjny a terroryzm – analiza wybranych tez z uzasadnienia do wyroku TK 44/07;
- M. Wysoczyńska, Kara łączna po nowelizacji. Krótkie uwagi;

Edukacja Prawnicza 2012 nr 10

- M. Siwicki, Przepępcstwa związane z treścią informacji;
- L. Wilk, Przepępczość gospodarcza – pojęcie, przyczyny, sprawy;

Glosa 2012 nr 3

- T. Demendecki, Dopuszczalność udziału spółki osobowej prawa handlowego na

przykładzie spółki jawnej w charakterze pokrzywdzonego w postępowaniu karnym – glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 (I KZP 7/11);

Monitor Prawniczy 2012 nr 18

- D. Drajewicz, Kontradyktoryjność procesu karnego w świetle projektowanych zmian kodyfikacyjnych

Orzecznictwo Sądów Powszechnych 2012 nr 9

- R. Zawłocki, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011, V KK 226/11;
- J. Satko, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011, III KK 48/11;
- R. Kmiecik, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012, V KZ 79/11;

Palestra 2012 nr 9-10

- M. Szablowska, R. Rasmus, Prawnokarna odpowiedzialność pracodawcy za nie przeciwdziałanie dyskryminacji w zatrudnieniu;
- H. Skwarczyński, Postępowanie w stosunku do nieobecnych w sprawach karnych skarbowych;
- M. Czyżak, „Prawo karne telekomunikacyjne” jako nowa gałąź prawa karnego? Czy technologia może stanowić kryterium wyodrębnienia nowej gałęzi prawa karnego?
- K. Witkowska, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 12 października 2011, III KK 145/11;
- P. Tarwacki, M. Warchoł, Prawo do wnoszenia skarg przez osadzonych w systemie penitencjarnym Polski i w wybranych krajach członkowskich Unii Europejskiej (cz.1);
- M. Hudzik, Przegląd orzecznictwa Izby Karnej Sądu Najwyższego;

Państwo i Prawo 2012 z. 12

- E. Bieńkowska, Obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia w sprawie karnym (kontrowersje i wątpliwości);
- P. Tarwacki, M. Warchoł, Działalność społeczna skazanych przebywających w zakładach karnych;

Prokuratura i Prawo 2012 nr 10

- R. Krajewski, Prawnokarne aspekty dobrowolnej aktywności seksualnej małoletnich;
- M. Morawska, Zakaz stosowania kar cielesnych a pozaustawowy kontratyp karcenia wychowawczego;
- K. Banasik, Związki partnerskie a prawo karne;
- E. Hryniewicz, Karalne działanie na szkodę spółki;
- J. Kanturski, Leczenie off-Label: eksperyment medyczny czy stan wyższej konieczności?

- M. Maraszek, Konsensualne zakończenie postępowania karnego w trybie art. 335 kpk;
- J. Resztak, Konwencja Rady Europy o przeciwdziałaniu zjawisk terroryzmu;
- W. Steppa, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006, I KZP 23/06;
- J. Kosonoga, Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 marca 2010, II AKz 34/10;

Przeгляд Sądowy 2012 nr 10

- P. Gensikowski, Wybrane problemy celowości orzeczenia ex officio środka karnego obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- W. Kociubiński, Brak obrońcy obowiązkowego lub niebranie udziału przez takiego obrońcę w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy, jako przesłanka bezwzględnego powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 10 kpk;
- A. Kotowski, Językowa granica wykładni a reguła słuszności. Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 (IV KK 273/11). Glosa częściowo aprobująca;

Wrocławskie Studia Sądowe 2012 nr 3

- W. Jasiński, Jawność wewnętrzna postępowania przygotowawczego w świetle propozycji nowelizacji kodeksu postępowania karnego;
- R. Jaworski, Poligraficzny tekst „wydobywczy” przy poszukiwaniu ciała ofiary zabójstwa;
- W. Kociubiński, Rozpoznanie sprawy podczas nieobecności oskarżonego na rozprawie jako przesłanka bezwzględnego powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 11 kpk;
- A. Kwieciński, B. Myrna, Obowiązki osób skazanych na karę pozbawienia wolności w świetle kodeksu karnego wykonawczego;
- K. Nowicki, Jawność zewnętrzna posiedzeń sądu – uwagi na tle propozycji Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego;
- J. Rominkiewicz, Apagoge – ateńska procedura karna wobec kakaórgoi, átimoi oraz androphónoi;
- J. Skorupka, O podstawach i przesłankach tymczasowego aresztowania;
- A. Taracha, Rejestracja czynności dowodowych w postępowaniu karnym przy użyciu urządzeń utrwalających obraz i dźwięk (wybrane zagadnienia);